

LABO

magasinet

nr. 3 • 2021

Ung og takknemlig
førstegangseier 10

LABO

75 ÅR

10 DEN RØDE Plass | 30 HELL I LODDTREKNING | 46 FIRE GANGER KARI

Kjære medjubilant

GRATULERER MED JUBILEUMSÅRET!

I år feirer vi at vi i Larvik har bodd 75 år i lag, og den 29. september er det 350 år siden grevskapet Laurvig ble opprettet.

To solide tall som vi så gjerne skulle ha feiret med folkefester, store arrangementer og klemmer. Faktisk, over et års oppsparte klemmer!

Det ble ikke sånn i år heller, men vi har heldigvis kunnet glede oss over en flott sommer, og mye av det vi har savnet og ventet på kan vi nå endelig gjøre. Enten det er å være sammen med familie og venner, eller det er å besøke kino, cafe eller treningssenter.

Vi har blitt gode til å finne nye muligheter, og dette jubileums-magasinet er et bevis på det.

At vi deler vårt jubileum og bidrar som hovedsponsor til Larviks 350års jubileum, gjør at vi mulig- gjør mer enn vi kunne gjort i kun vår egen 75års markering. Larviks 350 års jubileum har fått tittelen «Vi350» fordi jubileets sentrale fokus er menneskene og alle historiene de representerer og forteller fra fortiden og i dag.

Da LABO fylte 70 år startet vi tradisjonen med «Omvendt burs- dagsgave» ved å dele ut midler til lokale lag og foreninger. Nå, 5 år senere, har en rekke aktiviteter og tiltak fått støtte til konkrete og gjennomførbare aktiviteter til det beste for Larvikssamfunnet.

For Larvik er jo ikke det samme stedet som det var verken i 1946, og veldig langt unna den byen som ble etablert for 350 år siden. I 1671 var det strenge klasseskiller og et tøft liv for de aller fleste. I 1946 kom tidenes babyboom, gjenoppbyggingen var i gang, og nordmenn sto mer samlet enn kanskje noen gang da de fulgte Nürnbergprosessene som et slags punktum for de vonde krigs- årene.

Etter 75 år med økende velstand kan vi se tendenser til nye klasse- skiller og større forskjeller i sam- funnet. Den materielle veksten har vært langt større og gått mye raskere enn tidligere generasjo- ner har opplevd, og vi ser at nå må vi endre kurs før vi bruker opp ressursene og skaper et samfunn vi ikke egentlig ønsker.

Larvik skapes og endres hver eneste dag av oss som bor her. Vi påvirker akkurat nå det som noen om 50 eller 100 år vil skrive og fortelle om.

«Vi350-jubileet» har fokus på

mennesker og hver måned vies et nytt tema. I oktober er fokuset mangfold og medborgerskap. I LABO snakker vi mye om med- lemskap og enda mer om felles- skap.

Helst vil ikke vi moderne men- nesker bli plassert verken i båser eller skap, men dette er, i alle fall slik jeg ser det, trygge og roms- lige «skap» der det handler om å føle at man hører til et sted, at man blir hørt og at man føler seg inkludert.

Det er mange som har måttet og må kjempe for å finne sin plass i en småby. Enten det er etnisitet, funksjonsevne, sosial status eller noe annet.

Medborgerskap handler om å se det positive i mangfold og ta ansvar for medmennesker. I mange borettslag og sameier bor det ressurspersoner som passer på og hjelper sine naboer og med- jubilarer. Jeg vil sende en ekstra takk til disse menneskene som tar dette ansvaret. Jeg er stolt av å være på samme lag (Larvik bolig-

byggelag) og bo i samme by som sånne mennesker.

LABO har et stort ansvar som kommunens største boligbygger og -forvalter, og vi er en moderne jublant som tar ansvar for bære- kraftig utvikling gjennom å utvikle boliger og tilbud som vektlegger miljø, menneske og økonomi. Dette er de tre pilarene FNs bære- kraftsmål er bygget opp rundt. (Faktisk var det også i 1946, året da LABO ble «født», at Trygve Lie ble valgt til første generalsekretær i FN.)

Det å være en medborger betyr å ta ansvar, gi ansvar og se med- mennesker. Kanskje er det en god start å gratulere en medborger/ medjubilant? Bonusen kan være et overrasket smil, eller en hygge- lig prat i retur.

Hege Voll Midtgaard
Styreleder i LABO

På vegne av styret og administrasjonen i LABO ønsker jeg hver og en av dere et riktig godt jubileumsår og deler ut oppsparte "tankeklemmer" til deg som trenger nettopp det.

innhold

ETTERKRIGSTIDEN/50-TALLET

Det første borettslaget.....	s. 6
"Den røde plass" i Frankendalen.....	s. 10
Fra enebolig til klasserom.....	s. 12
Uventede verdier på tomte i Strandgata.....	s. 14
Ung og takknemlig førstegangseier.....	s. 16
LABOs tidsvitner.....	s. 20
50-tallets kjøkken.....	s. 22

60-TALLET

Munter gjeng i Hildrebakken.....	s. 24
Et liv i Jegerborggata.....	s. 26

70-TALLET

Vestre Torsrød.....	s. 30
---------------------	-------

80-TALLET

Tagtvedtområdet.....	s. 34
Prinsekvartalet.....	s. 38

90-TALLET OG FREM TIL I DAG

Torstrand.....	s. 42
Karistranda.....	s. 46
Arkitekten.....	s. 50
De ansatte.....	s. 52
Byterrassen.....	s. 54
Fra skole til hjem.....	s. 56
Bøkerfjellet.....	s. 60
Tankedryss.....	s. 66
Jus: Forskjellen på borettslag og boligbyggelag.....	s. 68
Moroside.....	s. 73
Medlemsfordeler.....	s. 74

LABO gjennom 75 år

Magasinet du nå holder i hånden er en jubileumsutgave av medlemsmagasinet til LABO. I forbindelse med 75 års jubileet hadde vi lyst til å vise litt av mangfoldet til organisasjonen. Mange i Larvik er, eller har vært medlem, og Larvik er en by med stor andel boliger bygd eller forvaltet av LABO. Vi ønsker å gi magasinet i gave til alle i Larvik.

Dette er ikke ment som et historisk dokument, men mer som glimt av LABOs virke gjennom 75 år.

Bakgrunnen for at LABO ble stiftet er at det etter andre verdenskrig var akutt boligmangel i Larvik. En delegasjon med ordfører Charles Andersen dro til Stockholm på inspirasjonstur. Svenskene hadde da alt organisert HBO, og i Oslo var Obos i gang. Resultatet ble stiftning av LABO 30. august 1946. Mye har skjedd gjennom 75 års bolighistorie. Tidene har forandret seg, det har LABO også, men LABO består i beste velgående.

Takk til alle som har bidratt. Vi håper du får en givende stund med magasinet!

Redaksjonen har vært: Asle F. Granerud, Ida Marie Waale, Janne Andersen og Rune Fjeldheim og med Alise Myhre som redaktør.

STIFTELSES PROTOKOLL

Den 30. august 1946 holdtes konstituerende møte i kommunens lokale Strøgaten 44.

1. Sirkelens hovedmål uttrykkes for det forbeholdende arbeid og gav herunder en orientering om hvordan disse boligsjønner var løst av H.S.B. i Sverige, Oslo i Oslo og del om senere dannede riksforbund for boligbyggelag i Norge.

Sekretær gav han en oversikt over den forhåndsbeholdning saken hadde løst.

MEDLEMSBLAD FOR LARVIK BOLIGBYGGELAG - NR. 3 - 2021

ANSVARLIG REDAKTØR
Adm.dir Asle Granerud,
LABO

REDAKSJONSANSVARLIG
Alise Myhre
Alise.Myhre@LABO.no

ADRESSE
Prinsegata 4, Pb. 263
3251 Larvik
Tlf. 33 13 85 00
E-post: LABO@LABO.no
Hjemmeside: www.LABO.no

REDAKSJONELL PRODUKSJON
LABO, ABC Brand Studio

ANNONSESALG
Arnt Erik Isaksen
arnt.erik.isaksen@flexkommunikasjon.no

PROSJEKTLEDELSE OG GRAFISK UTFORMING
H-Design - Hege Svennevig
H-Design@altiboxmail.no

TRYKK
Trykk-Service AS

FOTO FORSIDE:
LINE LOHOLT

Det hele startet før Strandgata og det første borettslaget. Allerede i 1949 var LABO involvert i boligprosjekter. Her kommer litt om to av dem. De er begge i dag i privat eie.

DET FØRSTE BORETTSLAGET

GRATULERER MED 75-ÅRS DAGEN, LABO!

Når jeg skriver dette en dag midt i mars 2021, slutter jeg på en måte en liten sirkel av minner.

TEKST OG FOTO: Elisabeth Lysebo

Jeg tillater meg å ta utgangspunkt i noe fra mitt bidrag til bind 10 av «Mitt kjære Larvik», der jeg skrev litt om LABO-eventyret vi var så heldige å oppleve.

I 1949 flyttet jeg som 4-årig med

mine foreldre, Margit og Asbjørn Kaupang, fra ett rom hos mormor i Schleppegrellsgate til 3 rom og kjøkken i nybygde Strandgata 57c - med LABO-medlemskap nr. 47.

I LABO fikk vi bad med badekar og

dusj, WC med tresete og susterne med snor. Familie og kjente valfartet til LABO-bekjentskapene sine for å bade. Dette var i dobbel forstand en ren luksus i etterkrigstiden.

Varmtvannet var inkludert i hus-

1957 – 16. februar og Margit Kaupangs 44-årsdag. Dette er et veldig beskrivende øyeblikksbilde, der bursdagsbarnet til venstre har muntret besøk av bl.a. sin søster Solveig Lindstrøm. Her har de vasket opp etter selskapet – ett tørkehåndkle henger allerede på radiatoren, ledningen til perkulatorkanna (til venstre på komfyren) er hengt opp på knaggrekka, uttrekksskiva på kjøkkenbenken til høyre er fortsatt ikke skjøvet inn, den brune rullgardina er trukket ned – og siden dette er like før vi fikk KPS-kjøleskap, er melkeflaska satt i vinduskarmen der det var kjøligst.

1949 Snart klar for innflytting i 1. etasje. Elisabeth og kusine Solfrid Lindstrøm

Medlemsbok nr 47 og vedtekter – Asbjørn Kaupang

leien, og radiatorene var gode og varme og velegnet til å tørke våte votter og sokker på. Jeg fikk eget rom med 2 kleskott. Ja, LABO-leiligheten var en stor og nesten uvirkelig overgang fra det ene rommet vårt hos mormor.

I trappeoppgangen var det noe så fint som søppelsjakt, og via den ble alt husholdningsavfall og sokler (matrester) kastet med et dump ned til søppelrommet i kjelleren. Ingen tenkte avfallssortering dengang! Nå er sjaktene miljøriktig forsejlet, men for en innretning det var!

I kjelleren i A-blokka var det vaskekjeller med store kummer for bløtlegging, store vaske-maskiner, rulle og tørkeskap, alt med myntinnkast. Vi hadde vaskelister der leilighetene var tildelt vaske datoer. Det var en egen lukt i vaskekjelleren – vått tøy kombinert med fuktige murvegger og tørkeskapvarme. Disse tørkeskapene var dype og smale og til å dra ut. Tøyet ble hengt opp og skapene skjøvet inn igjen. Kanskje eksisterer vaskeriet fortsatt? Tørkeplass ute på hjørnet Helgesens gate/Bugges gate var det også, der blokkene hadde hver sine snorer.

I nyere tid har jeg registrert at tørkeplassen er redusert til P-plass. Det er vel en naturlig følge av at husholdningene nå har egen tør-

Sandkassa har fått tømmerstokk-kanter med skiferhel-ler på utsiden og 'skiferstier'. Gjerdet mot Strandgata er av enkleste sort. Utsikt mot Glass-lapen Justesaga. Småjentene er de samme – Sissel og Tone Seim og Elisabeth Kaupang

1955 – Vi har bodd oss inn og blomsterkassene er frodige

Strandgata et godt sted å bo den dag i dag.

Etterkrigstiden / 50-tallet

ketrommel, og at bilrasjoneringsordningen opphørte 1. oktober 1960!

Plenen mellom blokkene var de første årene ikke utstyrt med annet enn en stor sandkasse og gule benker med ryggstø. Som unger fortsatt synes, var det var populært å bygge hytte med benkene og medbrakte pledd. Under de den gang enkle verandaene ble det etterhvert også plantet busker med det jeg tror må ha vært gul buskmure.

På midten av 50-tallet kom det stim på stim av makrell til kaia på Torstrand. Jeg fikk lov å kjøpe bambusstang, og agn forsynte nærbutikken Marius Larsen oss med for en rimelig penge. Da vi flyttet til et annet borettslag i 1961 ble bambusstanga liggende igjen oppunder vannrørene i kjellergangen.

I slutten av februar i år ble 'vår' leilighet lagt ut for salg. Fristelsen til kanskje en siste gang å gjense hvor jeg hadde mine fine barneår, ble for stor, og jeg fikk komme på avtalt visning!

1950 høsten – fortsatt gjenstår en del for at det skal bli et hyggelig sted

Det var en rar og hyggelig opplevelse.

Mye var forandret – nytt bad og kjøkken, et av soverommene slått sammen med stua, innglasset veranda – med kottene på 'rommet mitt' hadde fortsatt det gamle tregulvet.

Det første jeg imidlertid gjorde, var å stikke ned i kjelleren for å se om fiskestanga fortsatt var der.

Det var den jo selvsagt ikke etter disse 60 årene. Borte er også Glassverket og Justesaga som var en del av utsikten vår, og det er vel kanskje like greit?

FOR MEG ER
RINGEN SLUTTET,
MEN FORTSATT Å
VÆRE MEDLEMS-
NUMMER 47 SYNS
JEG ER STAS!

MEDLEMSSTRØM FRA POLAR KRAFT:

Nå lønner det seg å velge Medlemsstrøm!

medlemsstrom.no

Du som har Medlemsstrøm får nå i pose og sekk!

Dette strømproduktet har vært en suksess for både boligselskap og medlemmer, og i dag har vi over 6.000 kunder som kjøper Medlemsstrøm. Vi tror du har merket at prisen på denne strømvartalen har vært god og spesielt i disse tider.

Akkurat nå ser vi at **Medlemsstrøm er 25 - 50% billigere** enn en spotavtale. Grunnen er at spotavtaler varierer i takt med markedet hver dag, mens Medlemsstrøm er en blanding av fastpris og spotpris. Vi var smarte i 2020 og kjøpte inn store volumer med billig strøm som du nå får nytte godt av.

Pris de 3 siste måneder: August 72,09 øre/kWh • Juli 49,84 øre/kWh • Juni 49,33 øre/kWh

Polar Kraft er godkjent gjennom
sertifiseringsordningen Trygg Strømhandel

- ✓ 2% medlemsbonus
- ✓ Lav pris
- ✓ Ingen bindingstid

Ta gjerne kontakt med: **Julianne Andreassen** • Tlf 952 31 503 • medlemsstrom@polarkraft.no

Ring 987 02 006 eller gå inn på polarkraft.no/fordel for å bestille!

HUSENE VAR INNFLYTTINGSKLARE I 1952

«DEN RØDE PLASS» I FRANKENDALEN

To menn, uten noe særlig penger, men med drøm om eget hus. Slik startet byggingen av seks hus som i mange år gikk under navnet «Den røde plass.»

TEKST OG FOTO: MYRIAM H. BJERKLI

De to driftige mennene jobbet på Alfred Andersen, og de fikk raskt med seg fire venner. Alle var håndverkere med hver sin spesialitet. Nå skulle de bygge hus. Totalt seks boliger, der alle hjalp til med alle boligene, og ingen visste eksakt hvilket hus de kom til å ende opp med selv. Det skulle avgjøres med lodd-trekning når boligene sto ferdig.

– På den måten var de sikre på at alle gjorde skikkelig arbeid, uan-

sett hvilket hus de holdt på med. Da de skulle fordeles, ble seks lapper samlet i en hatt. Faren min var heldig med trekningen, han fikk det huset med den beliggenheten han ønsket seg mest, forteller sønnen Ole Andreas Andersen.

Dugnaden startet september 1949 og husene var innflyttingsklare juli 1952. I løpet av de tre årene hadde alle de seks brukt nøyaktig 1200 dugnadstimer hver. Hver eneste time var sirlig ned-

tegnet i en skrivebok, slik at man hadde full oversikt.

– Boka ble egentlig kastet i en container da vi ryddet der, forteller Ole Andreas og vifter med den gamle, gulnede blokka. – Men jeg krabbet oppi og hentet den igjen, jeg synes den var morsom å ha.

LABO administrerte det ferske borettslaget, og banken innvilget rente og avdragsfritt lån i de første årene. Reidun Ragnhildrød var ni år gammel da hun flyttet inn i det

nye huset. Tre år eldre enn lillebroren Ole Andreas, og også litt eldre enn de fleste andre barna i borettslaget.

– Det var fantastisk å flytte dit, minnes hun. – Vi ungene fikk hvert vårt rom, og det var bad og klosett inne. Det var noe helt annet enn det vi flyttet fra. Der sov hele familien på ett soverom, med en utedo der det krydde av rotter.

De andre ungene gikk på Torstrand skole, selv gikk hun på Romberggata. Det var en trygg plass å vokse opp. Om vinteren kunne de kjøre rattkjelke nedover Frankendalsveien, og hvis de greide svingen så stoppet de ikke før i Reipbanegata. Men inne var det kaldt.

– Alle de seks husene var iskalde, forteller Ole Andreas. – Murblokk-

ene de brukte ble støpt uti Toedalen, men et eller annet må ha gått galt. Det var rett og slett iskaldt inne om vinteren.

– Slik var det så lenge pappa bodde der, samtykker Ragnhild. – Jeg husker jeg truet med å snu i døra en vinter jeg besøkte ham. Hvis jeg måtte sitte med kåpe og hansker inne, så kom jeg ikke på besøk. Hun ler. – Da fikk han fart på fyren.

– Det var en av de tingene jeg var veldig klar på da jeg senere bygde hus selv, legger Ole Andreas til. – Jeg skulle i hvert fall ikke spare på isolasjonen.

17. mai var en blandet glede.

– Vi hadde en rektor og to lektorer i nabolaget, humrer søsknene. – Det var et voldsomt bråk hvert eneste år, grytidlig om morgenen når russeren skulle vekke dem. Det ene året ble sågar en garasje brent ned.

Om husene var kalde, så var samholdet varmt. Krangel naboene imellom, kan de knapt huske at det var den gangen de var barn.

– Nei, selv etter tre år med mye jobb, var de fremdeles gode ven-

ner. Den eneste gangen vi husker det ble bråk, var da en av dem ville endre farge på huset. Det var bestemt at annethvert hus skulle være gult og grønt, og slik forble det. Naboen som ønsket seg en annen farge var litt sur en stund og han sluttet å hilse.

– Jeg tror huset kostet ca 50 000 å bygge den gangen, forteller Ole Andreas. – Da pappa døde i 1994 fikk vi 300 000 for det, og da et av husene ble solgt der nylig, tror jeg det gikk for over to millioner.

Hvorfor stedet fikk tilnavnet «Den røde plass», er de to søsknene litt usikre på.

– Det ble jo sagt at alle som bodde i Frankendalsveien var kommunister, men jeg er ikke helt sikker på om det stemmer. Røde var de nok, men det ble diskutert lite politikk hjemme. De smiler.

– Fellesskapstapstanken må de jo uansett ha hatt, for å i det hele tatt starte et slik prosjekt sammen.

Fakta:

Boligene i Frankendalen ble forvaltet av LABO før det første borettslaget ble bygd. Boligene her ble senere solgt og er i dag i privat eie.

Historisk bilde fra et annet sted i Frankendalen

BYSKOGEN I LARVIK 1952. FRANKENDALSVEIEN

FRA ENEBOLIG TIL KLASSEROM

Ingeborg Wittersø Skancke trasket sine barnesko i Tønsberg, før faren, som var skoleinspektør, tok med familien til Larvik i 1947. Overgangen var stor for den 12 år gamle jenta. Fra å bo i enebolig med hage, ble familien på fire nå innkvartert i et klasserom på Langestrand skole.

OVERTOK LEILIGHET I INGEGATE I 1967

Der bodde de i to år, før de endelig kunne flytte til det som den gangen hadde adresse Heibergsgate 34, i en av seks horisontaldelte tomannsboliger som LABO fikk bygd i 1948. (I dag har huset adressen Ingesgt.1)

- I nr. 34 hadde vi tre rom og kjøkken, og det var ingen andre hus i nærheten. På nordsida av Ingesgt var det skau, minnes Ingeborg. - Om vinteren kunne vi gå rett fra døra og ut på ski i Byskauen og på Tagtvedtjordene.

I 1969 flytta foreldrene tilbake til barndomshjemmet i Tønsberg, og Ingeborg og mannen hennes overtok leiligheten i Larvik i 1967. Da hadde de fått ei datter og to gutter, og det var ikke bare enkelt å bo den lille leiligheten.

- Guttene kom med ett års mellomrom og huset var veldig lytt. I etasjen under oss bodde det et eldre lærerektepar uten barn. Heldigvis fikk vi bytte og flytta ned i første etasje litt seinere, slik at ungene slapp å liste seg rundt. Mens vi bodde i 2. etasje hadde vi besøk av niesa vår på 2 år. Hun hadde fått beskjed om ikke å bråke og krøyp opp i en lenestol, med beina under seg og armene i kryss og sa forsiktig: «Damen i duvlet».

- Jeg har det veldig lettoint og kjekt. Det eneste jeg savner er utsikt til havet.

Ungene lekte mye ute, og Storefjellet var en populær lekeplass.

- Jeg jobba som lærer og var aktiv politiker, så eldstejenta måtte ta seg mye av lillebrødrene sine. Det hendte ikke sjelden at de kom blødende hjem. Ingeborg grøsser. - Jeg er glad jeg ikke visste alt hva de dreiv med.

Når de ikke lekte på fjellet, var gata en yndet lekeplass.

- Det var trygt og fint, og ungene var ute og sprang støtt, forteller Ingeborg. - I dag er det ikke et barn å høre i gata.

I motsetning til hos de fleste naboene, syntes hun det var hyggelig at ungene kom og lekte i hagen deres. Inne var det derimot ikke så enkelt med besøk.

- Det var små rom. Et lite bad og lite kjøkken. Kjøkkenet var lite og da ungene ble større flytta mannen min en vegg for at alle vi fem skulle få plass rundt bordet. Det var ingen lett jobb, for hvert rom var bygd i seksjon for seg sjøl. I nyere tid ble hele grunnflata lagt og veggene satt opp etterpå.

I begynnelsen ble alle klær vaska i vaskekjelleren, før de ble båret opp på loftet og hengt til tørk.

- Det var kjekt å ha stort loft, men tungt å bære opp vaska. Etter hvert fikk vi vaskemaskin, som ble plassert på det allerede litt for trange kjøkkenet. Vi fikk vannlekkasje en gang, forteller hun. - Det blei mye styr.

Hun bor fremdeles på den samme tomte.

- Vi kjøpte oss ut av LABO da det blei mulig, og bygde eget hus på den store tomte. Vi måtte dessverre kutte ned to furuer for å få plass, forteller hun.

I dag er hun enke, men trives likevel godt i det nye huset.

- Der har jeg alt på ei flate. Det er ikke noen stor plen jeg trenger å slå. Hun smiler. - Jeg har det veldig lettint og kjekt. Det eneste jeg savner er utsikt til havet.

Likevel må hun innrømme at hun misliker det hun kaller «høydesyke»

- En gang var Larvik en hyggelig, typisk trehusby. Nå er det knapt siktlinjer igjen. Jeg er ikke noe glad for Grand-kvartalet og den byutviklingen som skjer. Det er altfor mange høye, stygge, fantasiløse hus som skjerner for sjøen og skyggelegger gatene.

Den pensjonerte læreren var i mange år aktiv Arbeiderparti-politiker. Nå er hun 86 år, men det er tydelig at hun fremdeles har sterke meninger om det som skjer i byen.

- Jeg er så gammel at jeg husker for mye, sier hun bestemt. - Larvik, med sitt enestående amfi, bør beholde fritt utsyn til havet.

Så mykner stemmen, om enn ikke det skarpe blikket.

- Men jeg er glad i Larvik. Langestrand er fin. Og Bøkeskauen. Vi har en veldig turvennlig kommune. Vestmarka, Brunlanes, Tjølling, Hedrum.

Hun smiler og lener seg på stoken hun trenger for å komme seg rundt.

- Jeg liker topografien i bygdene her. Det er et vennlig landskap der det er lett å finne roen.

Fakta:

Boligen i Ingesgt. ble også bygd før det første borettslaget i Strandgata. Boligene her ble senere solgt og er i dag i privat eie.

Tomta

TAKK TIL LABO SOM FIKK NED FYRINGSUTGIFTENE I 1948

TEKST: DAGFINN ELLEFSEN
FOTO: LÅNT AV DAGFINN ELLEFSEN

Da LABO i 1948 gravde ut tomta til sitt første prosjekt, Strandgata 57 på Torstrand, dukka det opp uventa verdier i sanden.

Arbeidere

Det som åpenbarte seg var et produkt som med noe arbeidsinnsats fikk ned fyringsutgiftene i dårlig isolerte boliger i bydelen. Denne varen var dyr å kjøpe hos Ths. Arbo. Høeg & Co på Storgata. Dette porøse, sorte «gullet» skapte raskt Klondyke-tilstander i gatene rundt byggeplassen. Alle ville ha mest mulig av de rike forekomstene. Hele familier tro til.

Virksomheten foregikk ikke bare i fred og fordragelighet. Mens det ved kontroverser i Alaska på slutten av 1800-tallet var seksløperne

som talte, var det verbale mitraljøser som fyra løs ved uenighet på Torstrand. Troverdige vitner kunne også melde om håndgemeng. Det var helst under fremsettelse av urimelige territoriale krav på deler av LABOS tomt!

De mest proffe kokssamlerne handla inn grovmaska netting og laga seg et såld, sånn virksomhet krevde samarbeid, fortrinnsvis innafor familien. Vi andre brukte potetpellermetoden under sankinga.

Tvers over gata for Strandgata 57 har blokkene til Marius Brygge reist seg. Da tomta ble gravd ut tok jeg en sjekk i sandhaugene, joda, der var det koks. Den store velgjøreren som hadde skjenka denne og LABO-tomta gratis brensel var nok Larvik Glassverk som i sin tid lå rett i nærheten.

Jeg tok en koksбет som swenir.

Dagfinn W. Ellefsen.
Medlem nr. 16823

Sjøfront og stor båt.

Bilder lånt av Dagfinn Ellefsen.

Vinterkledd
Dagfinn Ellefsen.

Bildet er lånt av Arne Hansen.

Barn leker. Krysset Bugges gate – Helgesens gate. Leiegården til høyre er Bugges gate 17 B, der bodde vi nede til venstre. Bygget ble bare kalt for «Trevar'n», grunnen til det var at det tidligere hadde huset Larvik Trævarefabrik.

UNG OG TAKKNEMLIG FØRSTEGANGSEIER

På det jevne: Alle gulv er nye og har fått det samme belegget i Pergo laminat. Dermed har leiligheten ingen terskler, og gulvene er lette å vaske. Også helhetsinntrykket er rent.

En dør er åpnet og kan aldri lukkes. Veggen er vekk. Frankendalsveien 29B er Vegard Tøresen Bakkers første leilighet. Den er ikke til å kjenne igjen.

TEKST: MARTE ØSTMØE
FOTO: LINE LOHOLT

Stua var gul. Kjøkkenet blått. Soverommet grønt. Gangen hvit. Utenpå er Frankendalsveien 29B fortsatt rødt, men inni er det annerledes. Etter at Vegard Thoresen Bakker flyttet inn i 2018, er uttrykket endret totalt. Det er ungt og mørkt, men ikke dystert. Enkelt, men ikke simpelt. Masku-

LABOpoeng: Vegard fikk kjøpe leilighet mye takket være et arvet LABOmedlemskap. Det var oldemor Karen Iversen som hadde spart opp ansiennitet gjennom minst 50 år. Ansienniteten gikk til datteren Kirsten Thorsen, som igjen ga det til barnebarnet Vegard. Dermed var Frankendalsveien 29B hans.

Fakta om borettslaget Byskogen 4:

- Firemannsboliger.
- Felles vaskerom, varmtvannstank og uteområde med tørkesnor.
- Nyoppussede bad 2020.
- Leiligheter på 53 kvadrat.

lint, men langt fra ungsarsaktig. – Det er kjæresten min som har ryddet, innrømmer Vegard. Kjæresten heter Lovise Gjennestad. Også hun bor her. Nå og da. Joda, Lovise kan ta æren for at det er ryddig og rent, men det er Vegard som har tatt ut møblene, stått for fargevalgene og, ikke minst, det er han som har gjort alt snekker-

arbeidet. – Det skjedde til og med tre år før jeg tok svennebrevet, smiler 24-åringen stolt. I dag, etter tre år som lærling, etter krevende teorikvelder på Sem og nå også et godkjent svennebrev, er Vegard ansatt hos byggmester Staer AS og 100% opptatt med oppussing og restaurering.

Sort på badet: Til Vegards store lykke hadde borettslaget bestemt at alle bad skulle renoveres. Dette sto klart i 2020. Beboerne fikk nå velge mellom 3-4 standardløsninger. Vegard valgte å spytte i 3000 kroner. På det viset fikk han det blandedbatteriet han ønsket seg: Et sort!

- Det er ikke flaut å være mann og være interessert i interiør!

VILLE BARE PUSSE OPP

Også under oppussingen av Frankendalsveien, holdt Vegard på med annen jobb. Et tak skulle restaureres, det var vinter og minusgrader. Da han endelig kom hjem, litt utpå ettermiddagen, så det ut som en byggeplass også der. Vegard forteller historien blottet for sure miner. Å snekre og pusse opp en noe han gjør med glede. - Det er ikke flaut å være mann og være interessert i interiør og farger, mener han, men legger til at det jammen ikke er lett, heller. Hva passer samme med hva? Og det som er fint i butikk, er det da like fint hjemme? Vegard sveiver hit og dit med armene. I hendene har han en virtuell ma-

lerkost. Den som ikke vet bedre, kan tro at kjøkkenveggen er malt av en ukyndig barnehånd. I virkeligheten er det motsatt. - Med kalkmaling blir det litt spill i det, forklarer Vegard og innrømmer at han er blitt mer og mer opptatt av farger. - Det er så mange fine, utbryter han og åpner døra til soverommet. Også her er veggene mørke og malt i fargen Deko Blue.

LUFTIG PORT

Fargevalg er én ting, ifølge Vegard kan disse lett endres. Det er som han sier:

- Bare å male over! Mer drastisk er det da å rive vegg. Bærevegger kan man ifølge regelverket selvsagt ikke fjerne. Men det skadet vel ikke å gjøre det litt mer luftig? - Leiligheten har til sammen en boflate på 53 kvadratmeter. I starten tenkte Vegard at dette var litt lite. Etter litt betenkningstid fant han ut at løsningen var å slå ut deler av veggen mellom kjøkken og entré og dertil litt av veggen mellom gangen og stue. Ikke bare dørene fjernet han. Det samme med karmene. - Nå kan jeg stå på kjøkkenet og kokkeler og samtidig ha kontakt med

gjestene som sitter i stua, smiler han. Står verandadøra åpen, da kan han fra sin posisjon på kjøkkenet også rope: -Er det noe dere trenger der ute?

HAVGLØTT OG PLASTPLANTER

På balkongen er det ikke hagemøbler, men et dobbelt sett paller med madrasser som passer perfekt. - Kjøpt på nett, opplyser Vegard og slenger seg like godt litt nedpå. Bak ham ligger Hvittensand, Revet og horisonten. Deretter er det Danmark neste. Vegard kaller det havgløtt, men var dette i hovedstaden, da ville nok eiendoms-meklerne påstå at dette er utsikt mot storhavet. Vegard ler. - Vi er ikke jo tross alt ikke i en storby heller, da.

At utsikt mot havet kan komme til nytte ved et eventuelt salg, det ser førstegangseieren likevel ikke bort i fra. I det hele tatt liker han å følge med på boligmarkedet. Dette er årsaken til at han selv velger å ikke slå i en spiker eller sette en eneste stift i tapetet, men i stedet velger å sette ting opp etter veggene. Et stort speil er eksempel på dette. Det samme er planter plassert i urner, krukker og vaser. - Det blir litt koselig da, sier han og røper mer enn gjerne at plantene ikke er ekte. - Så dævvær de ikke så lett.

RIDDEREN AV DET RUNDE SPISEBORD

Plastplantene er muligens det eneste som røper eierens unge alder og dessuten kjønn. Kan det samme kanskje sies om mangelen på kjøkkenbord? -Kjøkkenbord trengs ikke, mener Vegard, det er uansett mer koselig å spise foran TV'n! Hvis Vegard og Lovise ikke vil synke ned i sofaen, kan de innta plassene ved det runde spisebordet i samme rom. Bordet fant Vegard på et loppemarked på Nanset. Det stod der brunbeiset, litt trist og hadde en ørliten, flau prislapp på. Også her så Vegard potensial. - Det var jo bare å sette det i stand og jobbe litt ekstra, så ble

det bra. Det var absolutt verdt det!

Etter x omganger med pussemaskinen var Vegard fornøyd, og kunne male bordet i sort matt. Stolene i mosegrønn velur fant han på Dags Marked. Heller ikke de kostet all verden.

UT PÅ VISNING

Nå er Vegard spent på hva markedsprisen på leiligheten kan være. Sist han sjekket ble det antydnet 1,4 millioner. Flytteplaner har han ikke, men innrømmer at han og kjæresten har fått en ny hobby: De går mer enn gjerne på visninger. - Jeg vil gjerne vite hva som finnes og hva det koster, sier Vegard.

Samtidig vet han at da han kjøpte Frankendalsveien, hadde han gullbilletten i lomma. Oldemor Karen Iversen etterlot seg nemlig et mer enn 50 år langt LABO-medlemskap. Dette arvet datteren, Vegards bestemor. Og først da Vegard skulle kjøpe, kom bestemor Kirsten Thoresen med denne gyldne seddelen i handa. Vegard ser seg rundt i eget hjem: - I tillegg til meg var det bare to andre interessenter, innrømmer han.

Han vet jo ikke, men han tror de ble skremt av alt som måtte gjøres. For den den gangen 21 år gamle karen, var dette bare spennende! I løpet av tre år er leiligheten blitt en helt annen. Førstegangseieren mener likevel at han ikke har lagt så altfor store summer inn i boet. Rabatter via LABOmedlemskapet er flittig utnyttet. Enkelte av møblene er brukte, andre er kjøpt fra Ikea, Jysk og Bohus. Lenestolen er det Lovise som har brakt i hus. Den store senga er en gave fra pappa Roy Bakker. - Jeg har en søster og er ikke enebarn altså, sier Vegard. - Men jeg er nok litt bortskjemt. Vegard tenker seg om: - Bortskjemt, men også veldig takknemlig.

ENDRINGER:

- Stua har gått fra gul til tapetsert blå kjøpt på kampanje og LABOmedlemskapsrabatt fra Flügger.
- Kjøkkenet fra blått til kalkmaling i Lady Mineral i fargen St. Pauline fra Jotun.
- Nytt, hvitt kjøkken fra Ikea. Integrert kjøleskap.
- Gangen var hvit og med gammelt belegg i mørk vinyl. Panelet er nå malt duegrått. Gulvet er skiftet ut.
- Soverommet var grønt, nå er det Deko Blue.
- Alle gulv er byttet i samme belegg, Pergo laminat.
- Badet er pusset opp på borettslagets regning. Mot et lite tillegg, fikk Vegard det interiøret og det blandedbatteriet han ønsket seg.
- Døråpning mellom kjøkken og entré er utvidet med cirka 40 centimeter.
- Døråpning mellom stue og entré er utvidet med 20 cm.
- Den gamle vedovnen i hvit emalje er byttet ut med ny sort vedovn med glassdør.

Knapt noen kjenner bedre til LABOs historie enn Irene Asker Bekkbråten og Lillian Kristiansen. I dag er de pensjonister, men med henholdsvis 38 og 35 år som LABO-ansatte, har de to til sammen nesten like lang fartstid i LABO, som LABO nå fyller år.

Jeg møter dem hjemme hos Lillian Kristiansen på Marius brygge, der de to blide damene allerede har samlet et bord fullt av avisutklipp og annen dokumentasjon fra årene som har gått.

- Da vi begynte var vi bare tre stykker på kontoret, og vi kjente nesten alle som bodde i borettslagene, forteller de. - Da vi sluttet i 2006 var vi 29 ansatte, LABO hadde over 7.000 medlemmer og bygget rundt 3000 leiligheter. De to damene smiler til hverandre. - Tenk for en utvikling vi har vært med på!

De som meldte seg inn i LABO som boligsøkende, fikk medlemsbok og sto på liste for å få bolig. Boligene var Husbankfinansierte, og ble fordelt til medlemmene etter enkle kø- og ansiennitets-

kriterier: Boligsøkeren med lengst ansiennitet sto først i køen. Og selv om de ville kjøpe, så var det slett ikke sikkert de fikk lov.

- Det var Husbanken som fastsatte rammevilkårene, forteller Lillian, - og boligene skulle være av god kvalitet, men uten spor av luksus. Enslige fikk ikke leilighet, og man måtte være gift for å få en to-roms. De med ett barn kunne få en treroms, og for å få tildelt 4-roms måtte man minst ha to barn.

De tre blokkene i Strandgt. 57 borettslag, som sto ferdig i 1949, var LABO's første bygg. Etter hvert kom det også andre boligtyper. I 50-årene kom 2-, 4-, 6- og 8 mannsboligene, i 60 og 70 åra kom det flere blokker og i 70 og 80-årene kom det rekkehus. Det

var strenge kriterier for å få bolig.

- Folk var veldig glade for å få tildelt en leilighet, legger Irene til. - Noen hadde bodd trangt hos foreldre, eller i leid leilighet eller gått flere år og ventet på et sted å bo så de kunne gifte seg.

Den gang var det prisregulering på omsetning av boliger. Såkalt maksimalpris. Maksimalprisen ble fastsatt av Prisnemnda, som var oppnevnt av kommunestyret og administrert av Larvik kommune. Målet var bl.a. å bidra til å redusere veksten i folks boutgifter, samt sørge for at offentlige subsidier ble "værende i boligene" (Husbanklån).

- I praksis var borettslagsleiligheter skjermet fra markedet, forklarer Lillian.

På slutten av 70-tallet var mye av tomtearealene i Larvik brukt opp, men det var fortsatt stort behov for boliger. Løsningen ble at kommunen og LABO opprettet Larvik Saneringsselskap AS som hadde som formål å skaffe nye tomter. De kjøpte inn et større areal fra Treschow Fritzøe, og området ble deretter regulert til en blanding av blokker og rekkehus. Dette ble en helt ny bydel i Larvik, Tagtvedt.

- Det var en spennende tid, sier begge damene ivrig. - Vi bygget jo en helt ny bydel, og blokkene var også litt annerledes enn de vi hadde bygget tidligere. Det var et flott prosjekt.

Da prisreguleringen, som hadde holdt prisene nede, ble opphevet i 1990, var det mange som solgte med stor fortjeneste. Men samtidig forsvant den eneste muligheten mange andre hadde til å komme seg rimelig inn på boligmarkedet. Larvik kommune var en av de siste som fjernet reguleringen.

- Markedskreftene overtok prisfastsettingen, og det var en stor omveltning, forteller Irene. - Da måtte vi gå over fra å tildele leiligheter til å bli selgere.

Folk kjøpte på tillit.

- Det var ikke noen fancy brosjyrer og visninger på nett den gangen. Vi laget brosjyrene selv etter de tekniske byggebeskrivelsene. Da vi skulle bygge og selge leilighetene i Prinsekvartalet borettslag var det første gang et trykkeri laget brosjyren, og etter hvert ble det mer og mer vanlig. Vi hadde også boligmesser for å presentere prosjektene, medlemsblad, samt faste sendinger i Radio Larvik og annonser i lokalavisa.

Boligkrakket kom i slutten av 1980-årene, og da sprakk bobla.

- Det var vondt, forteller Lillian. - Mange greide ikke å betjene boliglånene sine og rentene var skyhøye. Selv om bankene og

kommunen prøvde å finne gjeldsordningsløsninger, var det noen som ikke greide forpliktelsene sine. Det hendte vi måtte være med, sammen med lensmann, og tømme leiligheter som skulle tvangsselges. I noen tilfeller hadde også foreldre kausjonert for barnas lån, slik at de også fikk problemer med å beholde sine egne leiligheter. Hun sukker. - Det var ikke så lett å sove om natta da.

I en periode sto over 80 borettslagsleiligheter usolgte, og mange tapte penger når de solgte. En rekke byggefirmaer og entreprenører gikk også overende. LABO hadde vært veldig forsiktige og alltid satset trygt, men også de tapte noen millioner på en del prosjekter da salget stoppet opp.

- I 1992 fikk LABO tildelt en gratis tomt i Valby-området av kommunen for å holde byggenæringen i gang gjennom den vanskelige tiden, sier Irene. - Det ble bygget 3-roms eneboliger, og de var populære. Etter boligkrakket kom det sikringsordninger på plass, og en ble forsiktigere med å sette i gang store utbygginger. LABO måtte i alle år forholde seg til endrede rammevilkår. Lov om boligbygging og borettslag endret seg flere

ganger underveis, likeledes husleieloven, byggeforskrifter m.m.

- Vi holdt kurs og konferanser for at styret i borettslagene skulle bli best mulig til å ivareta sine oppgaver, forteller de.

De tar en ny slurk kaffe, før de begynner å rydde sammen avisutklippene igjen.

- Vi hadde en god arbeidsplass på LABO, forteller de fornøyd. - Samvirketanken tiltalte oss og vi følte vi gjorde noe meningsfylt. Det å "jobbe i lag" ble lagt vekt på, det er derfor vi sier vi hele tiden, når vi snakker om tiden på LABO. Vi fikk være med på mye og har mange gode minner å tenke tilbake på.

Begge smiler, og i anledningen 75-års jubileet avslutter de med:

- Gratulerer med ideen, den er like god i dag som for 75 år siden!

FOTO OG BAKST: MARIANNE SØRENSEN, KULTURARVPEDAGOG LARVIK MUSEUM
OPPSKRIFT FRA BOK PÅ BILDET

Te-brød

INGREDIENSER

100g margarin
1 dl sukker
1 egg
Ca 3 ½ dl hvetemel
1 ts bakepulver

SLIK GJØR DU:

- Smør platen. Rør margarin og sukker hvitt.
- Tilsett det sammenpiskede egg og sikt på hvetemelet med pakepulveret. Arbeid deigen til blir jevn.
- Del den i to og trill hvert emne ut til en jevn tykk pølse.
- Legg dem på smurt plate og trykk dem litt ned.
- Stek dem i middels varm ovn (180-200 grader) til de er pent gulbrune og gjennomstekte, ca. 15-20 minutter.
- Skjær stengene opp på skrå i ca 1-1 ½ cm brede stykker straks de er tatt ut av ovnen.
- Legg tebrødene tilbake på platen og tørr dem i stekeovnen ved svak varme til de er lys gulbrune og sprø.
- Ta dem ut og avkjøl.

BLI MED PÅ FEIRINGEN OG LAG EN BLØTKAKE Á LA
INGRID ESPELID HOVIG

Bløtkakefest

I mange heimar er det tradisjon å servere blautkake til fest. Og til blautkake treng vi som oftast eit sukkerbrød.

Bilder og tekst hentet fra NRK.no

Sukkerbrød

INGREDIENSER

4 egg
150 g sukker
150 g kveitemjøl
1 ts bakepulver

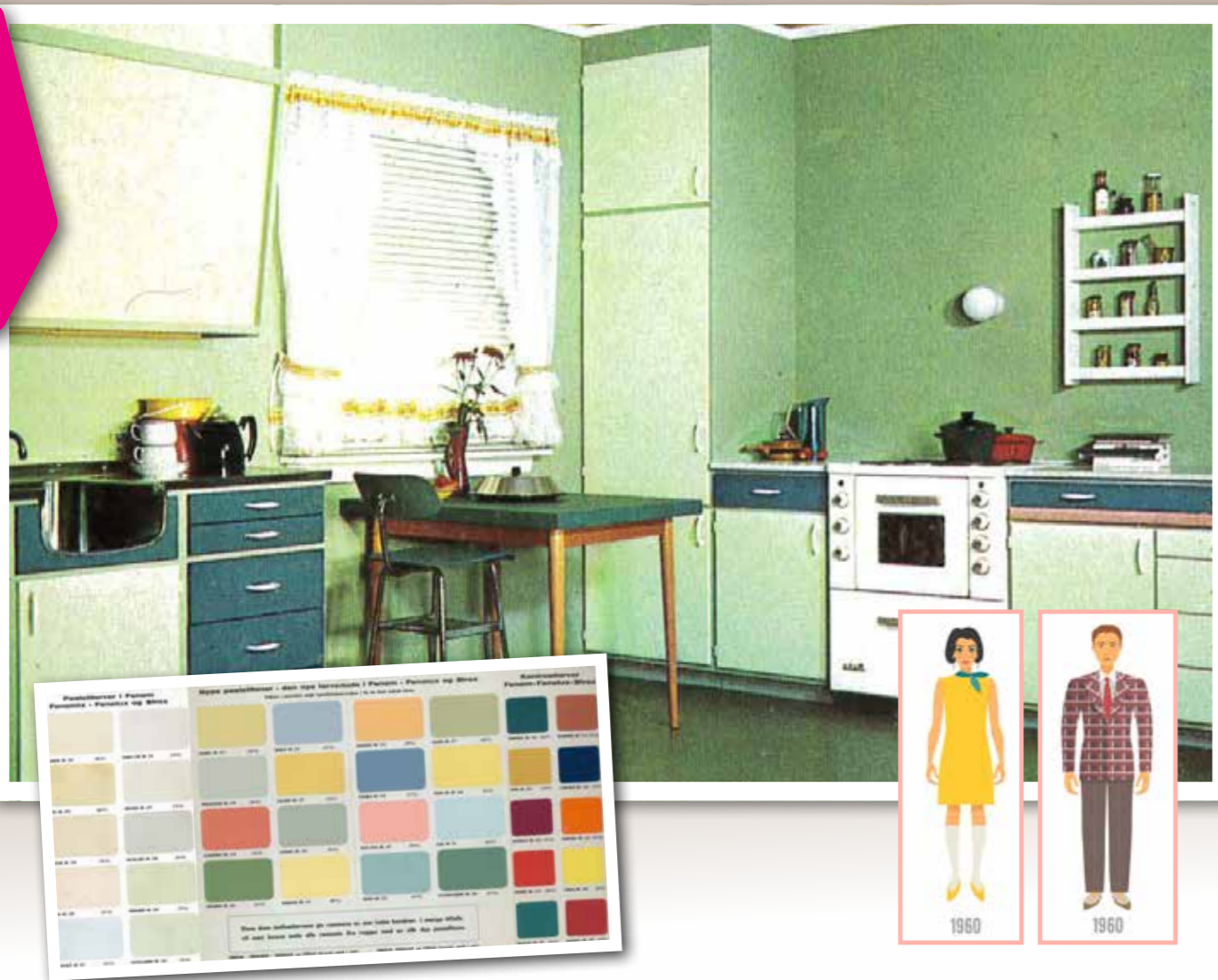
SLIK GJØR DU

- Visp egg og sukker til stiv eggedosis. Sikt på mjøl blanda med bakepulver, og bland røra fort og lett saman. Alt mjølet må vere skikkeleg blanda med eggedosisen, men rør ikkje så mykje at lufta i eggedosisen forsvinn. Den skal vera med og heve sukkerbrødet.
- Fyll røra i smurd form, 22-24 cm i diameter. Set forma på plate på nedste rille i omn som er forvarma til 200 °C. Skru termostaten på 175 °C med det same forma blir sett i omnen.
- Steik sukkerbrødet i 30-35 minutt. Kjenn med kakepinne om sukkerbrødet er ferdigsteikt. Avkjøl kaka litt i forma, og kvelv den så på rist.

Tips!

Som fyll i blautkake kan vi bruke frisk frukt og bær, hermetisk frukt, djupfryste bær, syltetøy, fløytekrem, vaniljekrem, sitron- eller appelsinkrem, fromasjar av forskjellig slag, med meir. Kvar får bruke sin fantasi og det ein har for handa.

Nøtter og marsipan har tradisjon som kakepynt. I staden for å kjevle marsipanlokk, kan vi skjere lauvtynne skiver av ein rull ferdigmarsipan og dekke kaka med. Det blir ganske mykje marsipan på denne måten, og kan derfor bli svært søtt. Vi rår derfor til å sløyfe sukkeret i denne kremen som skal brukast til å fylle kaka med.

HILDREBAKKEN BLE OPPFØRT I 1965

MUNTER GJENG I HILDREBAKKEN

Jeg følger lyden av muntre stemmer inn i stua til Kari Næss i Hildrebakken.

Der sitter det en gjeng på ni personer som akkurat har avsluttet en generalforsamling. Den har tydeligvis ikke vært konfliktfylt, det er bare smil å se når de bytter ut papirer med kaffekopp, og tilbyr meg en plass ved det lange bordet.

TEKST OG FOTO: Myriam H. Bjerkli

Hildrebakken er et borettslag der gjennomsnittsalderen er noe de helst ikke snakker om, men de røper likevel at de fleste rundt bordet har kjent hverandre i 50 – 60 år.

Unntaket er Volden, som bare har bodd der i 11 år, og derfor er nesten som nykommere å regne.
– Jeg har ikke stemmerett engang, fleiper Jan Volden.

Da Hildrebakken ble oppført i 1965 lå den i Tjølling kommune og var i utgangspunktet tiltenkt unge lærere. Fremdeles – om enn nå pensjonerte – er det nesten bare lærere som bor der.

– Vi fleipet med det, sier Kjell Åge Hansen. – Her bodde kun lærere, en toller og en synder. Han ler.
– Hvem synderen var, skal være usagt

– Vi betalte 25 000 kroner for leilighetene den gangen, og i utgangspunktet var det nok tenkt som et midlertidig førstehjem for de fleste av oss, forteller Turid Simonsen. – Men mange trivdes så godt at de ble boende. Og flere av de som i bygde hus og flyttet, har senere flyttet tilbake hit igjen.

– Den gangen var leilighetene romslige nok for en familie med både to og tre barn, ler en av de andre. – Nå er den akkurat stor nok for to gamle.

Krangle kan de knapt huske at de har gjort, det nærmeste var kanskje en diskusjon om de skulle unne seg en brukt gressklipper tilbake i 1968.

– Det ble til slutt vedtatt, sier Kari Næss. – den kostet 325 kroner.

Den blide gjengen har alltid vært veldig opptatt av å beholde det gode fellesskapet.

– Det er mange som har søkt om å ha hund her, og vi har innvilget det hver eneste gang. Ragnar Lorentzen ler. – Men egentlig står det ikke noe sted i reglene at de trenger å søke.

– Ja, også var vi veldig i tvil da det var snakk om å sette inn vindu på soverommet, forteller de. – Da var det det var mange som var redde for at folk da kunne glo rett inn til oss. Men da Turid Simonsen fikk uventet besøk i sengen, så ble det vedtatt.

Det var en deilig sommerdag, og

Turid hadde tatt seg en hvil. Det var så varmt at hun måtte ha døren til soverommet på gløtt. Brått merket hun noe pelskledd som strøk henne oppover låret.

Hun skvatt opp, livredd. Var det grevlingen som det hendte romsterte ved postkassene som hadde tatt seg turen opp i sengen hennes?

Det viste seg å være en uskyldig katt, men avgjørelsen ble tatt. Kort tid etter hadde alle soverommene vinduer.

Utenfor husene er det store grøntarealer.

– Vi plantet kanadisk gran der tidligere, forteller Anne Hansen. – Men de grodde seg så voldsomme at vi måtte fjerne dem. Da husker jeg et par av sjuåringene laget plakater og protesterte. De utlovet 100 millioner i bot dersom trærne deres ble fjernet.

Den glade gjengen kjenner hverandre godt. På 70-tallet festet de sammen, i dag har de glede av hverandres selskap i litt rolligere former. Hver jul har de blant annet pleid å arrangere «Kjell Åge Hansens julekakerestefest» med innlagt quiz. Koronaen ødela tra-

disjonen i fjor, men Kjell Åge visste råd, og quizen fikk de isteden levert i posten.

De flagger for hverandre på runde dager og feirer gjerne 17. mai sammen med grilling og nasjonalsang. Og selv om gjengen har nådd «sølvets alder», har de helt til nylig holdt orden på alt som måtte gjøres ved felles dugnad.

- Plenklipping, maling, snømåking, snekring, vi gjorde det aller meste selv.

Flere av beboerne hadde med seg barn da de flyttet inn, jenter og gutter som har vokst seg store og flyttet videre. Mange fikk også barn mens de bodde der, men da merket de etter hvert en merkelig tendens. Alle fikk gutter.

- Det stemmer, bekrefter de. - Det er aldri født en eneste jente her. Bare gutter.

Om det er noe i luften som prioriterer gutter er uvisst, men at det var en fin plass å vokse opp, lar seg neppe diskutere. Bare minutter ned til Rekkeviksbukta og badestrand, så nært at de som regel ruslet ned ferdig skiftet i badetøy.

- Vi har det like fint her fremdeles, som vi hadde som unge, bedyrer Kjell Åge Hansen. - Den eneste forskjellen er at trappene er blitt litt brattere.

LEILIGHETENE STOD KLARE I 1960

Blokka har fått heis i nyere tid.

ET LIV I JEGERBORG GATA

Leiligheten er pent innredet og full av levd liv. Mørke tremøbler og bilder av barn, barnebarn og oldebarn på veggene, vitner om at den er bebodd av en godt voksen dame.

Jytte Anker Nilsen og Bodil Dahl

TEKST OG FOTO: Myriam H. Bjerkli

Bodil Dahl og familien hennes var de første som flyttet inn i Jegerborggata 8. Den tre roms store leiligheten kostet dem 6.500 kroner i 1960. Nå, over 50 år senere, bor hun her fortsatt.

- Jeg vil ikke bo noe annet sted, sier Bodil og smiler. - Mannen min fikk et jobbtilbud i Fredrikstad en gang. Da ga jeg klar beskjed. Det kom ikke på tale.

I dag er mannen død og barna for lengst flyttet ut, men Bodil har ingen planer om å flytte. - Jeg stortrives her. Fin og sentrumsnær beliggenhet, og flotte naboer. Jeg kan aldri huske at vi noen gang har kranglet.

I dag har hun besøk av en venninne fra naboblokka, Jytte Anker Nilsen, som er ti år yngre og derfor som rene ungdommen å regne. Opprinnelig fra Bornholm i Danmark, men mai 1958 kom hun til Larvik med Peter Wessel. Alt hun

hadde med seg var en brun koffert og en sort sykkel.

- Jeg skulle bare være her ett års tid, forteller hun. - Men her er jeg fremdeles, over 60 år senere.

Til Jegerborggata flyttet hun i 1962, og de to blide venninene har fulgt hverandre siden. Nå mimrer de gjerne om gamle dager. Det var nesten for et annet liv å regne, så annerledes var det. Det var ingen andre blokker i gata, bare trehusbebyggelse. Den gangen handlet de i Fru Landhjems lille butikk, i dag har de en stor Meny rett over veien. Klesvasken ble gjort i kjelleren og barna pleide å leke ute. Fjernsynet var fremdeles i sin helt ferske, svart-hvite barndom, og det fantes selvfølgelig ikke data. Og heller ingen barnehager.

- Det var ikke bruk for barnehager den gangen, sier Jytte og ler. - Når man giftet seg og ble gravid, så sluttet man å jobbe for å ta seg av mann og barn. Noe annet var

- For å få leilighet i LABO måtte man være gift, og de med flest barn fikk størst leilighet. De uten barn måtte pent nøye seg med en toroms, og samboere fikk ikke leilighet i det hele tatt.

nesten utenkelig.

Først den 2. februar 1968 fikk Larvik sin aller første barnehage, Jegerborgs barnehage. Den lå rett nedenfor leiligheten til de to venninnene, i det samme huset hvor Knut Hamsun i 1917 skrev romanen «Markens grøde» som han senere vant Nobels litteraturpris for.

- Barnehagen var til glede for både barna og oss voksne. Den hadde bare åpent fra ti til to, men ungene våre fikk lov til å bruke lekeklassen der, også etter at barnehagen var stengt.

Jyttes familie besto etter hvert av fire, to voksne og to sønner. Bodil fikk tre barn, en sønn og to døtre.

- Det gikk helt fint å bo fem her, forteller hun. – Det var helt vanlig at barn delte rom den gangen, og om dagen var de uansett mest ute. Hun ler.
– I begynnelsen hadde vi ikke port utenfor, så da bandt vi barna i snor slik at de ikke skulle forsvinne for oss.

Det var heller ikke slik at man kunne kjøpe seg så stor leilighet som man ville.

- For å få leilighet i LABO måtte man være gift, og de med flest barn fikk størst leilighet. De uten barn måtte pent nøye seg med en toroms, og samboere fikk ikke leilighet i det hele tatt.

Jytte rakk så vidt å gifte seg før hun og mannen flyttet inn.

- Jeg hadde en svigerinne som gjerne ville selge leiligheten sin her, så det hele ble avgjort veldig fort. Hun ler. – Den gangen var det tre ukers offentlig lysning før man fikk giftet seg, og vi rakk det så vidt.

Bodil hadde allerede to barn da de kom flyttende fra Torstrand.

- Vi kunne velge om vi ville bo i første eller fjerde etasje, og valgte den nederste på grunn av barna. Hun peker på rullatoren som står på gulvet. – Det er jeg veldig glad for i dag.

Begge damene skryter av naboskapet.

- Vi har aldri rent ned dørene til hverandre, men det har bestandig vært hjelp å få dersom man trengte det. Hvis noen av barna var syke slik at vi trengte barnepass, så stilte de alltid opp. Dørene ble aldri låst, alle stolte på hverandre. Den eneste gangen det var antydning til drama, var da en av damene skulle ned i kjelleren med en klesvask. Der lå

Bodil Dahl

Jytte Anker Nilsen

Hvis noen av barna var syke slik at vi trengte barnepass, så stilte de alltid opp. Dørene ble aldri låst, alle stolte på hverandre.

det en stor mann og sov. Vi ringte til stasjonen og politiet hentet ham rett etter, de holdt jo til bare noen hundre meter herfra. Det var Rottenikken som hadde søkt ly for kulda.

Det gode naboskapet har de fremdeles beholdt.

- Det hender jeg finner nybakte kaker eller en bukett hvitveis utenfor døren, sier Bodil og smiler.
– Med vennlig hilsen fra naboene.

Siden trivselen er god, er det også lite gjennomtrekk i blokka.

- Noen har selvfølgelig bygd seg hus og flyttet, men det er mest naturlig avgang, sier de to venninnene og ler.

Det er flere år siden de to venninnene ble enker, så begge bor alene. De satser på enda mange gode år i Jegerborggata.

- Jeg hører litt dårlig og beina er ikke helt hva de var, men hodet og hukommelsen henger heldigvis fremdeles med, sier Bodil. Hun peker på en bok på bordet. – Jeg skriver dagbok hver eneste kveld, slik at jeg ikke skal glemme.

- Mannen min elsket Bornholm, og vi var der i hver eneste ferie, forteller Jytte. – Etter at han døde på selveste julaften i 2003, var det mange som trodde jeg kom til å flytte tilbake til Danmark. Men hva skulle jeg der å gjøre? De jeg kjenner der er stort sett døde. Livet mitt er her nå.

- Jeg er veldig glad jeg har familien min i nærheten, sier Bodil alvorlig.
– De besøker meg jevnlig, og det betyr mye.

I anledning journalistens besøk, så sitter vi i stua, men hun forteller at det vanligvis har vært mer populært å sitte på kjøkkenet. – Der kan vi følge med på det som skjer på utsiden, sier hun og ler. – Det er kjekt å bo i sentrum, det skjer alltid noe.

VELKOMMEN TIL VÅRT NYE SERVICESENTER

NANSETGATA 89, LARVIK

I vårt servicesenter kan du komme inn å få inspirasjon og se muligheter. Du kan sjekke ut dagens teknologi, se hvordan det virker i virkeligheten. Hvordan man kan ta miljøbevisste og energibesparende valg. Vi har høy faglig kompetanse og setter alltid el-sikkerhet i høysete. Vi hjelper deg når det gjelder alt innen det elektriske.

SIKKERT arbeid - **GOD** service - **RASK** levering

Sommerfelt
elektro AS

Tlf. 33 18 30 15 - www.sommerfeltelektro.no

VESTRE TORSRØD STOD KLAR I 1974

HELL I LODDTREKNING VARTE LIVET UT

For ekteparet Arnulf og Jorun Bredvei var lykken basert på en lapp med et nummer. Siden har de bodd på Vestre Torsrød. De som flytter fra dette borettslaget i Stavern, vender mer enn gjerne tilbake.

TEKST OG FOTO: MARTE ØSTMØE

-Jeg lot damene trekke først, smiler Arnulf Bredvei og minnes godt den gangen han og kona Jorun skulle flytte inn i Skytterveien i Borettslaget Torsrød Vestre i Stavern.

Om loddtrekning av beliggenhet var vanlig prosedyre i LABO i 1974,

nei det har Bredvei ingen anelse om. Uansett ble fire lapper lagt ned i en bolle. På hver lapp stod det et nummer. Alle ønsket de seg endeleiligheten. Bredvei hadde allerede to barn og syntes det ville være fint med litt ekstra plen og boltreplass. De andre leieboerne var damer og nå trakk Arnulf seg tilbake. Han lot kvinnene få ran-

gen. Med skjelvende hender ble lappene trukket. Lakkerte negler brettet det sprø papiret opp.

NÅR ENDEN ER GOD
At Arnulf var raus og høflig den gangen, angret verken han eller Jorunn på i dag. På lappen som lå igjen i bollen, stod det 25 A. Endeleiligheten var med andre

Høyt henger de: Leilighetene på Vestre Torsrød i Stavern har alltid stått høyt i kurs. Fra venstre Styreleder Kari-Anne Børresen 27 D. Roar Kock Olsen nr. 17 B. Svein E. Børresen 27 C. Arnulf og Jorun Bredvei 25 A med datteren Tone Bredvei i 9B i midten.

ord deres. Siden har de bodd her. Ja, hvorfor skulle de flytte? – Nei, legger Arnulf til; – Vi har det så bra her!

Ekteparets første boligen lå i Blokkhusveien på 63 kvadrat. Dit flyttet de rett etter bryllupet i 1968.

På Vestre Torsrød fikk de en 4-roms med loft og full kjeller. Ikke nok med det, kjelleren ble omgjort til systue og Jorun kunne ta imot bestillinger på interiørsøm. På mange vis kan det sies at hun var en av de første med hjemmekontor. – Jeg var ansatt av et firma i Larvik altså, presiserer Jorun og legger til at Arnulf den gangen jobbet i byen og kunne frakte de ferdige produktene fram til kunden. Som gjenytelse fikk han middag når han kom hjem.

NÆRT OG KJÆRT
Tone Bredvei er ekteparets tredje

datter og et rent LABOprodukt. Ikke desto mindre har også hun valgt å bli boende her. Hennes første egne bolig var en toroms i samme borettslag. Deretter etablerte hun seg med stort hus og hage, for så å komme tilbake i 2012. Det er fint å bo nær sine egne foreldre, mener Tone, men innrømmer at det ikke er aktuelt å bo i samme oppgang. Mamma Jorun parerer raskt tilbake; – Ikke ville vi hatt deg der heller! Begge ler. Det er alltid fordeler og ulemper med å bo så nært, men mest fordeler mener de to. Når det gjelder nærheten til andre mennesker er Tone tydelig; – Hvis en flytter til et borettslag, da må en ta med det som hører til, for eksempel lyden av barn.

OVER HEKKEN
Det er nettopp spredningen på beboernes alder som utgjør den gode stemningen. Hvis Svein E. Børresen blir bedt om å beskrive

Fakta:

- Vestre Torsrød i Stavern Bygget 1974.
- Første familie som flyttet inn: Arnulf og Jorunn Bredvei. 23.06 1975.
- 60 boenheter
- 40 garasjer

Styrets viktigste saker:

- Ladestasjoner for elbiler
- Oppussing av garasjer.
- Organisering/ merking av parkeringsplasser.
- Oppdatering av lekeplass.
- Styreleder: Kari-Anne Børresen.
- Hyppighet av styremøter: Hver måned.

stedet han bor, er ordet «samhold» det første som slår inn. – Det er her vi har styrken vår, sier Svein. Bare to måneder etter at ekteparet Bredvei flyttet inn i det Svein beskriver som «splitter nye

Brødre i blodet: Mikkel Hette (7) og Tobias Hette (10) bor i Skytterveien 15B. Tobias mener han må sykle for å komme til kamerater. Mikkel er uenig. Her å storebror settes på plass. At han ikke har gode venner i gata, det er rett og slett ikke er sant. For som han sier: - Du har jo meg!

leiligheter», kjøpte han og kona Ellen leilighet nummer 27C Til sammen satt Svein i styret i 12 år, da som sekretær for Arnulf som den gang var styreleder. Svein minnes at de gjerne samlet seg i hverandres hager eller ble sittende på trappa. - Der satt vi da og preika, sier Svein og forteller om et naboskap der en fortsatt kan gå over hekken eller titte over gjerdene til hverandre, prate litt, ta en kaffekopp, eller også dele ei hel kanne. Igjen kommer Jorun med en frisk kommentar: - Jeg husker den gangen Arnulf bare skulle ut for å spyle bilen. Han kom ikke tilbake før fire timer etter.

LADER OPP
Samholdet, men også beliggen-

heten, er gode trivselsfaktorer. - Det er gangavstand til sentrum, Rakke og Stavernshallen, sier Tone - og så har vi skauen og turområdet like bak.

Ifølge Roar Kock Olsen i nummer 17, er det leilighetene som vender mot nord-vest som er de beste. Roar vokste opp i nummer 19, hadde deretter et hjem som lå like ved veien, men flyttet tilbake og kjøpte nummer 17 hvor han nå har bodd i 9 år. Roars mor, Eva Kock Olsen, bor fortsatt i nummer 19. - Vi trives så godt her, sier Roar, - Det er så stille og rolig.

Flere i Vestre Torsrød synes det er flott å bo så nær naturen, samholdet vil de ta vare på, det samme

gjelder dugnadsånden. Noen fornyinger og oppgraderinger har det likevel blitt.

I starten ble husene bygget uten veranda. En gang på 80-tallet var det flere som bygget dette, men da på privat initiativ. Kari-Anne Børresen kan huske at dette med veranda, faktisk ble en statusgreie. Hun var ett av fire barn som moren forsørget alene, - For oss var det uaktuelt å bygge veranda. I dag har alle leilighetene veranda. Det samme gjelder utekran.

- Tenk, sier Arnulf, - da vi kom hit i 75, meldte jeg inn et ønske til LABO om å legge til rette for vann ute. Til svar fikk jeg at slangen kunne trekkes inn i kjelleren og

vann tappes derifra. På arket stod det også at jeg i så fall måtte passe på at det ikke var hull i slangen.

For det nyopprettede styret er det i dag disse sakene som står på dagsorden: Oppgradering av den populære lekeplassen, oppussing og utbedring av garasjene og utredning av ladestasjoner for elbiler. -

Grunnet borettslagets alder, er det dårlig strømnnett, opplyser Irene, men legger til at håpet er at det snart skal bygges seks ladestasjoner fordelt på to punkter. Beboere med diesel- og bensinbiler løfter

på øyenbrynene, men Tone avfeier eventuelle innvendinger og sier at satsning på ladestasjoner er pliktig i alle borettslag i dag og at dette gjør stedet ytterligere attraktivt.

KAN IKKE MÅLES I PENGER
Attraktive har disse leilighetene alltid vært. Arnulf Breidvei trekker opp en avisartikkel datert 12. februar 1975. Han leser høyt: - Plass til 60 nye familier i 4, 3 og 2-roms leiligheter. 8 millioners rekkehusprosjekt i Stavern ferdig utbygd innen jul. I en oppfølgingssak står det å lese: Tross rekordhøye innskudd, interessen er forbausende

stor. Videre opplyser journalist Thor-Olaf Marthinsen fra Østlandsposten at av nye, potensielle kjøpere kreves det et Innskudd på 52.500 - 44.000 og 26.000 kroner.

Svein E. Børresen smiler i barten. Som en kontrast kan han fortelle at det i dag er solgt en to-roms i samme borettslag for over to millioner.

For innbyggerne på Vester Torsrød spiller markedsverdien på leilighetene mindre rolle. Trivselsverdien kan ikke måles i penger.

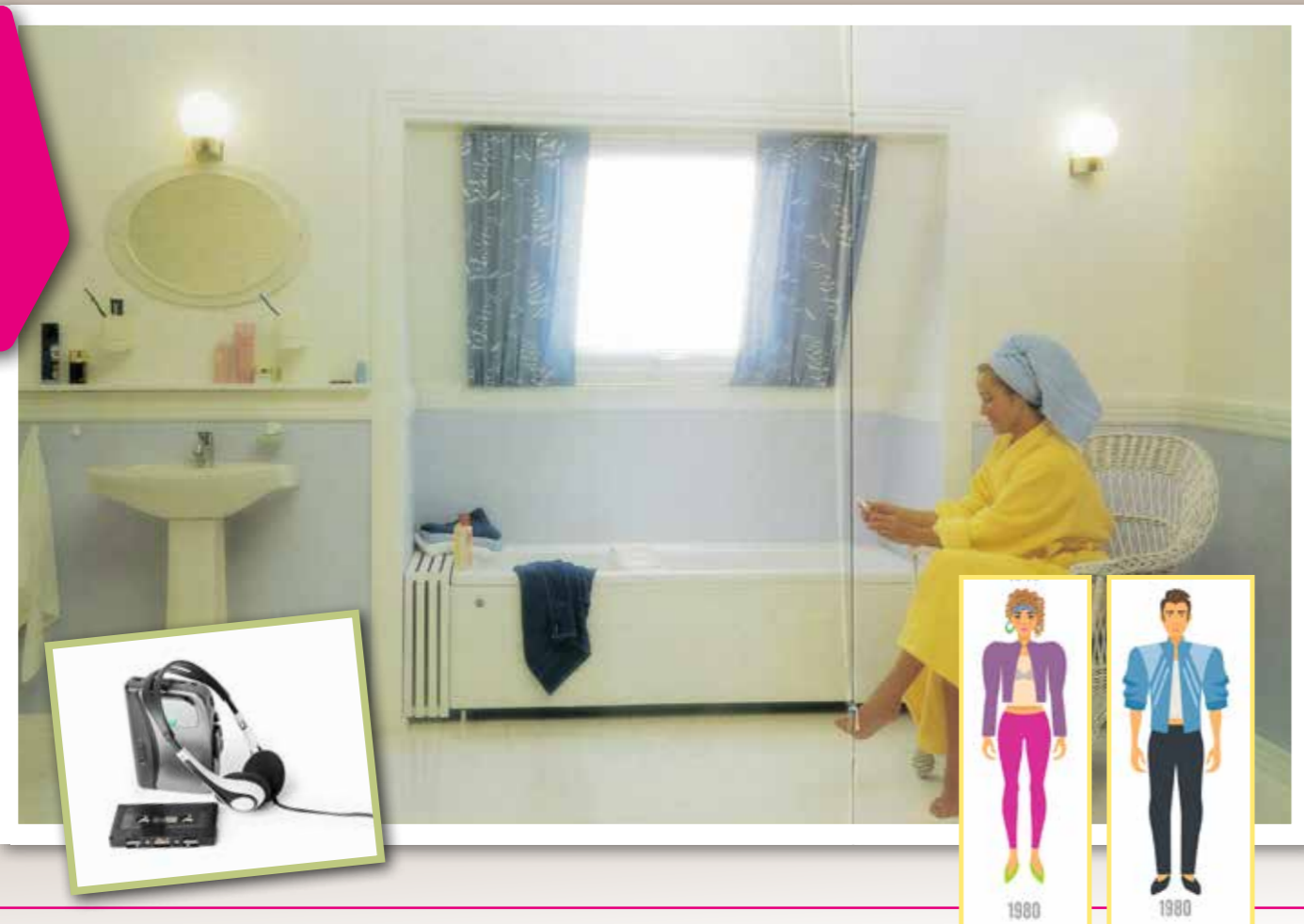
11 år på rad med Norges mest fornøyde kunder EPSI 2020

Perfeksjonér
TikTok-dansen, du

Så tar vi oss av internett og tv!
Med Altibox får du lynrask fiber og underholdningen du vil ha. Velg den tv- og internettpakken som passer akkurat deg, uavhengig av hva naboen velger!
Styret kan enkelt be om et tilbud, hvis du som beboer spiller det inn.

Kontakt oss på altibox.no/boligselskap

VI LEVERER **VIKEN FIBER** altibox

TAGTVEDTOMRÅDET BLE ETABLERT PÅ 80-TALLET. TAGTVEDT I I 1980, TAGTVEDT II I 1982 OG TAGTVEDT III I 1985

DEN BESTE NEDTUREN

Det er helt feil sesong. Karl-Magnus Kjendlie Felumb står med markblomstene til opp etter buksebeinene, blåklokke, prestekrager og tirltunge. Timoteien vaier i vinden. En grønn eng er det her, nå. Men på vinterstid for cirka 40 år siden, da var det her de satte utfor.

TEKST OG FOTO: MARTE ØSTMØE

– Skitrekking gikk omtrent der, jeg tror det skal ligge noen rester igjen inne i buskene. Karl-Magnus peker på sørsiden av bakken. Det løftes på noen greiner og kikkes under strå. Nei, ingen funn etter det gamle skitrekkinget. Det er både litt sårt og litt bra. Rust i naturen ønskes ikke, på den annen side hadde det vært artig med noen faktiske levninger etter en sporty tid der vinter var vinter med snø, fres og fart.

FØR VAR DET MORSOMT MED SNØ

Han skylder ikke på ungdommen når han skal forklare hvorfor skitrekkinget nå er borte. Han skylder på været. – Det var snø den gang, sier han. «Den gang» er ifølge Felumb perioden fra 1965–1980. Den gang han og kona Anne Grete bodde på Frostvedt. Sammen fikk

– Jeg stod mest på slalåm for min egen del.

blitt Murstads assistent og hjelpe-trener. Felumb smiler i barten: – Jeg fikk kjøre gratis i heisen.

BAKKE DE LUXE

Ferdig utdannet og vel hjemme i Larvik, kunne Karl-Magnus ikke la vinteren være i fred. Sammen med ildsjeler som Arne Limkjær, Vidar Haugen, Jan Gjestrum Larsen, Dag Hansen og Helge Fevang, fant Felumb fram til skråningen fra Tagtvedt og ned til Elveveien. Bakkens koter? Nei, de kjenner Felumb ikke til. Bakken var likevel stor nok til å ha det gøy. – Sport var nok litt mer uhøytidelig før, skyter Felumb inn, men innrømmer at det ikke sto på innsatsen. – Vi hadde åpent flere ganger i uka, og hver søndag var det pølser og varm buljong. Reiseradioen hang vi i et tre litt lengre oppe, og Radio Luxembourg stod på full styrke.

TRÅKKA BAKKE, KJØRTE MELLE Lyden fra radioen måtte imidlertid konkurrere med en bensindrevet heismaskin.

– Den var som en storvokst gressklipper som vi trakk i gang, forteller Felumb. Pengene til maskinen fikk Tagtvedt Slalåmklubb via Reidar Teigen som igjen satte dugnadsgjengen i kontakt med Nils Jacob Østberg. Han eide soyamelfabrikk og etter hvert også Grand Hotell. – Han lånte oss penger, og vi fikk betale litt etter litt tilbake.

Elektrisk: Her lå skitrekkinget. Karl-Magnus Kjendlie Felumb peker inn i buskene. De gamle gode vintrene har bokstavelig talt smeltet bort, men på 70-tallet var det liv her! Familien Felumb var ivrige brukere av bakken. Felumbgården på torget var lenge deres hjem, før de flyttet til Frostvedt i 1977 og bodde der til 1999. Nå var det kort vei til Tagtvedtbakken, og Felumb kunne både lære bort, men også trene selv.

de to aktive gutter. Var det likevel pappa Karl-Magnus som var den tøffeste av dem? Han var full av iver og med et slalåminstruktørkurs i lomma.

– Jeg er egentlig fra en gård på Rena i Østerdalen, kan Felumb berette. – Du vet, kommer man derifra, da skal man virkelig kunne ski. Når det gjaldt Felumbs satsning, stod likevel utstyr og ambisjoner ikke helt i stil. Som student i Oslo, mens han gikk på gullsmedlinja i hovedsta-

den, sverget han til et par egenproduserte ski.

– Jeg bygde om et par gule løype-ski, forklarer han.

Unge Felumb var såre fornøyd, men da en i klassen fikk se skiene, ble han forklaring skyldig. Om det ikke snart var på tide å skaffe seg et skikkelig par?

Karl-Magnus ser ut over Tagtvedtbakken og blir drømmende i blikket. Timoteien slutter å vaie. Vinden stilner.

– De nye var blå og hadde dobbeltspente snørestøvler.

DET ER I MOTBAKKE DET GÅR OPPOVER

– Vi ses i Rødkleiva ved Lillevann, ropte kameratene. Dit kom Karl-Magnus. – Herre Gud, minnes han og tegner bakkens vinkel med armene – den var 35 grader! Men opp skulle han, selvsagt. For ikke å snakke om ned! Spørsmålet var bare hvordan? Karl-Magnus visste råd og meldte seg på kurs hos Tomm Murstad. Dette var i 1966, Karl-Magnus overkom angsten for bratta, parerte hindre og utfordret kulene. Ikke lenge etter var han jammen

– Jeg har aldri hatt tid til å kjede meg.

Penger inn kom fra kjøp av klippekort. Disse ble laget av faren til Vidar. Han var lærer på bilmekanikerlinja på yrkesskolen og fikk trykket dem opp.

LYS I BAKKEN

Neste øvelse ble annonsert på plakater øverst i bakken, det ble arrangert kurs, heisen putret og gikk, radioen kimet i trærne, men når kvelden kom, da ble det mørkt. Et lyst hode mente at det var på tide å knytte strøm til anlegget.

– Britt Vold fra Hedrum kommune var en god støttespiller og hjalp oss med dette.

Felumb husker hvordan det var da tre unge herrer på cirka 20 år troppet opp på el-verkets kontorer. Her traff de el-verksjef Ve og Skåtan. Ikke lenge etter var det befarings, det ble satt opp et par stolper, og vips – strømmen ble

kopla på, og Larvik hadde en egen opplyst bakke med elektrisk heis.

GULL OG HVITE BAKKER

I arbeidstiden var Felumb Larviks mest anerkjente gullsmed, på ettermiddager, kvelder og helger hadde han helst ski på beina og var slalåminstruktør.

Helst vil han trekke fram alle elevene som gode kandidater. Litt artig er det likevel å kunne skryte av at i denne bakken har brødrene Dag Erik og Atle Pedersen virkelig fått kjørt seg. To andre råskinn var Annette Bøe og broren Trygve. Visst var det liv i løypene, men blottet for sjenanse kommer Karl-Magnus Kjendlie Felumb med en erkjennelse:

– Jeg stod mest på slalåm for min egen del.

FELUMB LUEPLUKKER

Bak seg har han et dusin sølvme-

Helt på høyden: Etter dugnadsgjengen Felumb, Limkjær, Haugen og Gjestrum Larsen tok etter hvert Jan Høeg over driften av Tagtvedtbakken. Felumb roser Høegs engasjement og mot. Høeg fikk bygget bakken noen ekstra meter i høyden og gjorde den brattere og tøffere.

daljer i vannski, noen tusen mil på sykkel, flere tøffe runder i baneracing med bil og dessuten mange hopp i våre lokale hoppbakker. Felumb tar seg automatisk til skjortelomma: – I Bisjordkollen i 1960 gikk jeg på trynet og brakk noen ribbein, da. Året etter var det ikke snø, og det var vanskelig å slå seg tilbake som skihopper.

Han skryter også av å ha ramla i Holmenkollen

– 20.000 mennesker sto og lo av meg, flirer Felumb og forteller at han ikke hoppet, men var trækker i unnarennet. Han trakk bakke og plukket luer.

– Hopperne den gang hadde jo ikke hjelmer, forteller han. Han sier det ikke direkte, men det ligger en stemning i setningene som antyder at alt nå er for trygt og sikkert. – Det har vi ikke godt av, vi mennesker.

KALDE OG VARME MINNER

Like lite forstår 73-åringen dette hignet etter avslapning, fritid og ferie.

Selv skal han bruke resten av dagen til administrative gjøremål i gullsmedbutikken. Kanskje også lese seg mer opp på den danske Felumbslekta.

– Jeg er nok litt i overkant interessert i slektsforskning, skjønner du. Karl-Magnus Kjendlie Felumb snur ryggen til den grønne, blomstrende slalåmbakken. Rolig trasker han tilbake til bilen.

Heisen, snøen og ungene er borte, men gjensynet med bakken har satt fart på minnene. Det var vintre så klare, hvite og kalde, men også varme hva gjaldt samarbeid, vennskap og en gnistrende, lokal slalåminnsats.

DenjaHage
LARVIK

SALGSSUKSESSEN PÅ HOVLAND FORTSETTER

STORE OG LUFTIGE 3-ROMS LEILIGHETER MED BALKONG ELLER HAGE

Der tidligere Denja Fabrikker lå bygges det nå et spennende boligprosjekt med store felles grøntarealer, hvor leilighetene i første etasje i tillegg får sin egen hageflekk. Dette blir boliger med lyse og luftige rom og gode planløsninger – alt er helt nytt og moderne. Prosjektet får tiltalende arkitektur, smarte løsninger og god parkeringsdekning. Flytt inn og nyt – og glem å tenke på snømåking, gressklipping og vedlikehold.

Innskudd fra 1.620.000,-

www.denjahage.no

Innskudd: 1.620.000–1.996.000 | Andel fellesgjeld: 2.430.000–2.994.000 | Totalpris: 4.050.000–4.990.000

Felleskostnad pr. mnd: 6.421–7.056 | BRA/P-rom: 77,7/74,1 m²

aktiv.

LABO

SALG VED: Aleksander Berg E: aleksander.berg@aktiv.no, M: 975 92 250
Ruth Iren Jacobsen E: ruth.iren.jacobsen@aktiv.no, M: 992 57 756

PÅ TOPP: Styreleder i Prissekvartalet Jos Baay har sikret seg toppetasjen. Her har han og kona bodd siden de flyttet fra Nederland til Norge i 1982.

TAKTERRASSE: Bak Prissekvartalets fasade skjuler det seg et lite, hemmelig atrium.

PRINSEKVARTALET BLE FERDIG I 1988

HELT I ORDEN

Han går under navnet Jos. Men heter Josephus. Heller ikke etternavnet er korrekt. På nederlandsk er det Baaij. Ut over navneforvirringen, er det svært god orden rundt styrelederen av borettslaget i Prissekvartalet i Larvik.

TEKST OG FOTO: MARTE ØSTMØE

– Du vil vel være med opp? Jos Baay peker opp mot toppleiligheten i Prissekvartalet. For å komme hit, finnes to løsnings. En inngang er fra Prinsegata, en annen er fra Josefinegt. Velger vi Prinsegata, må vi opp noen trapper og kommer så inn på noe som kan ligne et atrium, eller på

norsk– en skjermet og blomstrende takveranda. Vi passerer blomsterkasser med oransje bogen vila og kommer til hoveddøra der ringeklokkene er plassert. Jos og Inger Berit Baay.

– Vil du ta trappene eller heis, spør Jos og åpner opp døra inn i

en nyoppusset oppgang der det fremdeles lukter maling, gulvbelegg og oljet armatur.

HYGGELIG HEIS

–Heisen sto ferdig i fjor, opplyser Jos. Han benytter gjerne anledningen til å takke LABO for hvordan forbedringstiltaket skulle iverkset-

tes. – LABO har både kunnskap om prosedyrer og teknisk kompetanse, skryter Baay.

Etter møte med LABO Larvik, ble Husbanken kontaktet. Disse ga borettslaget et gunstig lån. –Nærmere bestemt 14,5 millioner kroner, opplyser Jos.

I 2016, kom det et krav fra myndighetene, om at alle nye blokker med mer en 3 etasjer, måtte ha heis. I Prissekvartalet var fornyingen svært kjærkommen. – Mange som bor her er eldre, opplyser styreformannen.

ALT I BOKS

Denne gangen lar vi heisen hvile. Trappene er innbyggende, og de marineblå veggene er dekorert med lokale bilder fotografert av Monika Klingenberg. – Noen har jeg også tatt selv, skyter Baay inn og legger til at det i forbindelse med oppussingen ble påkostet nye postkasser. Disse har praktisk lås og er dessuten utstyrt med en brikke man kan snu og vende som man vil. Når påskriften vendes ut, står det å lese: Reklame, nei takk! – Reklame er en ting, smiler Baay fortvilet. – En annen ting er alt som bestilles på nettet nå om dagen. Han klapper handa si demonstrativt på postkasser. Disse har praktisk lås og er dessuten utstyrt med en brikke man kan snu og vende som man vil. Når påskriften vendes ut, står det å lese: Reklame, nei takk! – Reklame er en ting, smiler Baay fortvilet. – En annen ting er alt som bestilles på nettet nå om dagen. Han klapper handa si demonstrativt på postkasser. Disse har praktisk lås og er dessuten utstyrt med en brikke man kan snu og vende som man vil. Når påskriften vendes ut, står det å lese: Reklame, nei takk!

Da kvartalet ble ferdig bygget i 1988, ville ikke alle beboerne kjøpe en garasje plass. Den gang var det bare noen ganske få som ville

kjøpe, og det er i dag kun noen få garasjeplasser knyttet til leilighetene. – Vi har for få plasser til at alle som flytter inn kan få en plass med engang, sukker Jos: – Man kan sette seg på venteliste, men dessverre har vi kun 47 garasjeplasser til 69 boenheter.

ALARMEN GÅR

Det borettslaget mangler av parkeringsplasser, tar de igjen på sikkerhet og trygghet. – Mange av leilighetene i Prissekvartalet har

- Du kan ikke bo i en by uten å kunne tåle litt bråk. Vi bor midt i byen og til det er det rolig å være.

varmtvannsberederen i kjøkkenbenken, opplyser Jos – derfor har vi i styret installert aquastopp.

I løpet av sine 25 år som styreformann i borettslaget har han et par ganger vært nødt til å rykke ut. Han har da kommet til leiligheter der vannet skulper opp etter veggene. Med aquastopp løses problemet før de verste skadene er skjedd. – I tillegg til denne løsnings, har vi montert detektor med direkte varsling til brannvesenet. I tillegg er hver leilighet utstyrt med komfyrvakt, skumapparat og brannteppe. I samme setning legger Jos til at borettslagets bevilgning gjør at både ambulanse, brannbiler og politi, kommer raskt til stedet.

HØY HIMMEL

Høye sirener et selvsagt ikke noe Baay ønsker seg i sitt borettslag,

men hvis skaden først skulle skje, er det ok å vite at hjelpen er nær. Også for hjemmesykepleien er det kort vei. I følge Baay er dette bare en av flere fordeler ved å bo i sentrum. – Vi kan enten gå opp til Bøkeskogen, eller kjøre ut til Kyststien, vi har også mange fine fjellpartier og vi kan gå mange fine toppturer i vårt område, sier han. Med ett blir han drømmende i blikket. Vi har beveget oss ut på ekteparet Baay's balkong, har utsikt ned til takterrassene og ut over havet. – Den gangen vi reiste mye med tog til Torp, kunne vi bare spasere ned til togstasjonen.

I sin tid var Inger Berit og Jos Baay mye ute på tur. Hun er fra Grimstad og han fra Amsterdam. Før de flyttet til Larvik i 1982, bodde de i Nederland. – Inger Berit lærte seg språket etter bare tre måneder, roser Jos, og har selv en upåklagelig norsk, dog med en iboende dybde som røper utenlandsk opprinnelse. Angående konas imponerende språkforståelse forklarer Baay det slik: – I Nederland var det slik at hvis du ønsket jobb, måtte du kunne språket. Ironisk nok legger han til at kona endte opp med et arbeid på et rederikontrakt der det kun ble snakket engelsk. Selv har Baay teknisk utdanning fra KLM og er flymekaniker.

Fakta

- Prissekvartalet borettslag
- 69 boenheter
- Heis til alle leiligheter.
- Kort vei til: Bøkeskogen, Kyststien, Bøkerfjellet, Tollerodden og Togstasjonen.
- Styreleder: Jos Baay

ALT I BOKS: Oppgangene i borettslaget Prinsekvarteret er pusset opp. Det er nå heis til alle leiligheter og flotte postkasser står klare til å ta i mot både pakker, aviser og postkort.

ALDRI UTEN BAAJ
Sammenhengen mellom Baay's yrke og faktiske verv, kan anses som temmelig klar. Utfordringen er bare den at Baay nesten har gjort seg selv uerstatelig.

– Det er jo et lite problem, innrømmer styrelederen, hvem er villig til å overta jobben etter meg? Hvem er villig til å ofre så mye av fritiden sin?

Heldigvis har Jos Baay ikke tenkt å gi seg. Fremdeles er det mange saker han ønsker å følge opp, og ikke minst, ønsker han at beboerne

skal være fornøyde og trygge. Uttalelsen blir avbrutt av et digert brak nede fra Grandkvartalet. Der er gule kraner i full gang med å løfte byggematerialene på plass. Der Prinsekvarteret og Baay's leilighet før var byens kanskje høyeste punkt, vil de nye leilighetene toppes kaka.

–Selve prosedyren knyttet til utbyggingen er jeg svært skeptisk til, sier Baay og nå trer nederlenderen mer tydelig frem: I Jos Baay's verden er regler til for å følges. Reglene for bygging av Grandkvartalet har ikke blitt fulgt, mener han. – Politikerne har ikke har

fulgt gjeldende regler, de har både i 2010 og 2016 tilpasset reglene til stor fordel for utbyggerne. Jos Baay rister på hodet. Joda, som nederlender er han vant til at byer vokser til, men nå synes styrelederen synd på dem i borettslaget som mister gleden av å se havet.

Jos Baay legger likevel hendene i fanget. Akkurat i denne saken har han som styreleder intet å si. Med en stemme med god bass, konkluderer han stoisk: – Man kan aldri styre over utsikten.

LABO
magasinet

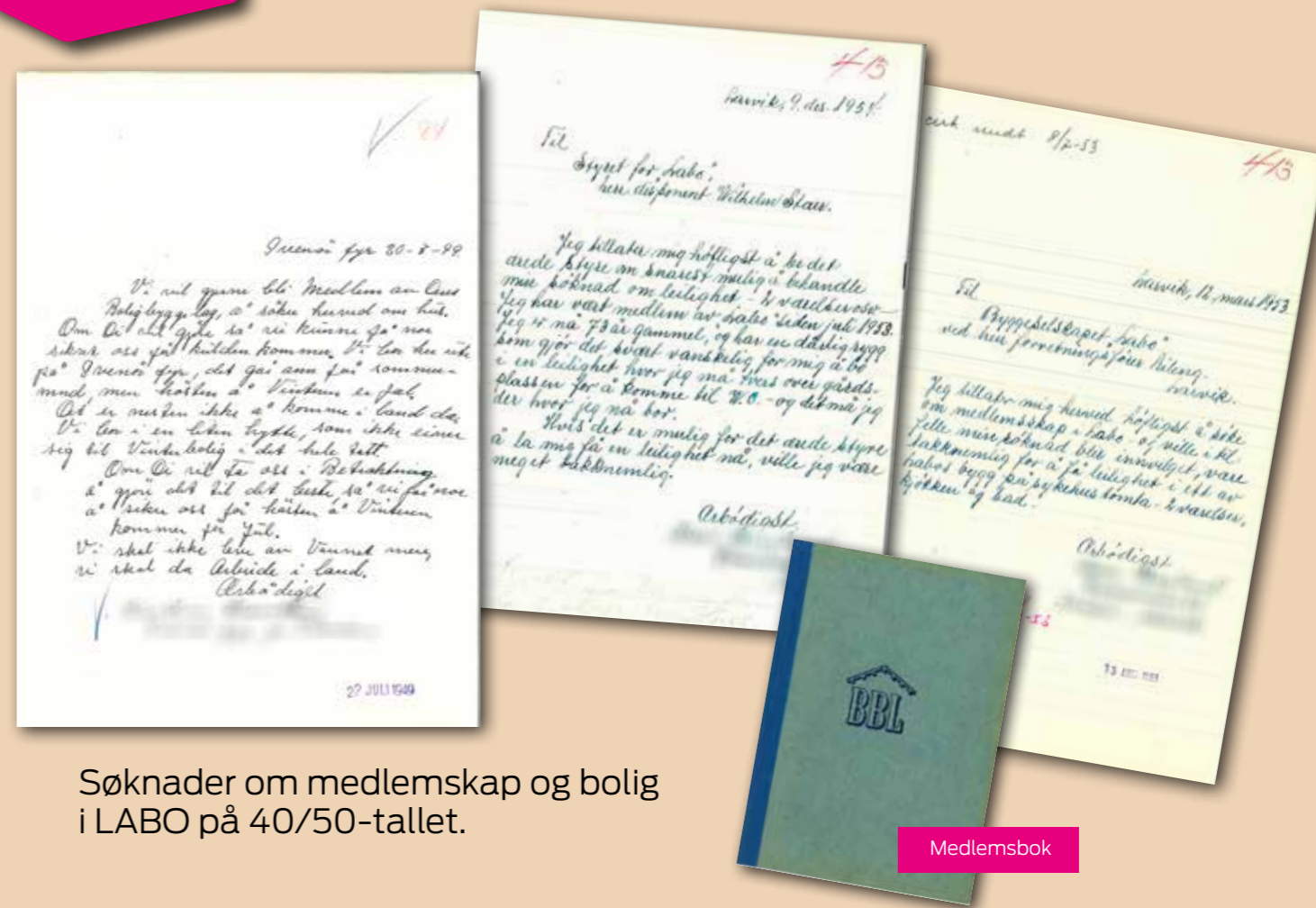
Ta kontakt!

Neste utgivelse kommer i desember 2021!

Ta kontakt for bestilling av annonseplass eller for å få tilsendt annonseinformasjon for 2021.

Utgivelse: uke 49 • Annonsefrist: 22.11

ANNONSEANSVARLIG: ARNT ERIK ISAKSEN - TLF. 411 61 619
arnt.erik.isaksen@flexkommunikasjon.no

Søknader om medlemskap og bolig i LABO på 40/50-tallet.

Celcius

Borgerskogen 30, 3160 STOKKE
Telefon: 917 86 000
Mail: kundeservice@celcius.no

Gratis befaring og gode tilbud hele året
Kvalitet siden 1959

MARKISER | SCREEN | PLISSEGARDINER | RULLGARDINER | PERSIENNER | LAMELLGARDINER | INNGLASSING

MARIUS BRYGGE I BORETTSLAG STOD FERDIG I 2011

TORSTRAND

Fra Finn Mørch Andersens romslige veranda i Strandgata 42 kan man skue ned på både fjord og hav og Torstrands tak. Slett ikke noe dårlig sted å nyte morgenkaffen!

TEKST OG FOTO: MYRIAM BJERKLI

Akkurat denne dagen var det grått på utsiden, men siden store deler av verandaen er glasset inn, kunne vi likevel glede oss over utsikten, Finn Mørch Andersen, Vera Olausen og jeg.

Finn flyttet til Larvik i 1978, men 81-årige Vera har vokst opp på Torstrand.

Faren hennes jobbet hos Alfred Andersen, på den tiden da arbeiderne kom hjem for å spise

middag ved tolvtiden, før de returnerte på jobb for å fortsette arbeidsdagen.

- Vi ungene fløy mye ute, forteller Vera. - Om sommeren smurte vi oss inn med vaselin og Spenol og badet på sandstranden ved Revet og på Strømmen, der det til og med var stupetårn. Jan Høeg lærte alle oss ungene å svømme, han festet oss til en fiskestang og utstyrte oss med korkbelter rundt

livet. Andre dager tok mødrene våre med mat og niste og traff de andre mødrene på Moa mens vi lekte. Samholdet oss unge imellom var helt spesielt, og det var vanligvis ingen som passet på oss, selv om alle hadde hjemmetider. Hun ler.

- I dag ville man vel nesten kalt det ekstrem sport, der vi klatret i høye trær, lekte på tømmerstokkene i Lågen og syklet uten hjelm

og uten å holde i sykkelstyret.

På den tiden var det kolonialbutikk på omtrent hvert eneste hjørne på Torstrand, i tillegg til minst fem bakere, to slaktere og to fiskebutikker. I de fleste husene bodde det som regel to familier. Med utedo ...

- Mennene var på jobb på dagtid, konene var hjemme og barnehager var fremdeles et ukjent begrep, så ungene samlet seg og lekte sammen ute. Også spilte vi fotball og håndball på Fram, og gikk runde på runde på skøyteisen der om vinteren.

Som ung jobbet Vera i seks år på lønningskontoret på Alfred Andersen i seks år.

- Der punchet jeg blant annet lønningen til 400 - 500 personer hver 14-dag. Deretter syklet «visepiken» Ingrid til banken for

å hente alle pengene. De ble fraktet tilbake i en helt vanlig dokumentveske, før de ble tallet opp og utbetalt kontant. Vera smiler. - Ting var helt annerledes den gangen ...

Nesten ingen hadde telefon, skulle de ringe - eller ble ringt etter - var det fellestelefon hos Kolonialen. Der kunne de også handle «på bok» og betale tilbake når lønningen kom.

- Det var veldig kjekt, sier Vera og ler. - Jeg husker jeg benyttet meg av det et par ganger jeg skulle kjøpe bursdagsgave til mamma. Jeg kjøpte, så kom hun uka etterpå og betalte for presangen sin.

Finn Mørch Andersen flyttet til Larvik i 1978 for å begynne som brannsjef, og han merket snart at Larvik var et lite sted der de fleste

På den tiden var det kolonialbutikk på omtrent hvert eneste hjørne på Torstrand, i tillegg til minst fem bakere, to slaktere og to fiskebutikker. I de fleste husene bodde det som regel to familier. Med utedo ...

kjente alle.

- Jeg husker damene hvisket bak ryggen min, forteller han. - At der går den nye brannsjefen. Larvik var ikke så vant til innflyttere den gangen, men de tok godt imot meg.

Vera smiler.

- Da jeg giftet meg, flyttet jeg til Kvelde, men etter å ha bodd der i mange år der, ønsket mannen min å flytte i en lettstelt leilighet. Vi bestemte oss allerede under visningen. Her ville vi bo. Vi flyttet inn i den første blokka som ble bygget i 2010. Mannen min var tidligere havnesjef, og han elsket å sitte og kikke på båtene som kom og gikk.

Oversiktsbilde av Marius Brygge som har blitt en ny bydel på Torsstrand.

Jeg vet det er mange som gjør det fremdeles.

Finn nikker.

- Ja, utsikten utover fjorden er fantastisk og jeg trives også godt. Som ung flyttet jeg mye, men nå har jeg slått rot her. Bortsett fra at jeg fremdeles har hytte i Fredrikstad der jeg tilbringer mye av sommeren, så er det Torstrand som er hjemme, og jeg er stolt av å bo her, bedyrer han. - Det er en bydel med mye industrihistorie og historikk, og ikke minst en bydel som har gjennomgått store forandringer og utbedringer de siste årene.

Finn var svært aktiv i politikken og husker godt starten av transformasjonen på Torstrand.

- Det var et benkeforslag fra Gunnar Eliassen (SV) i 83/84 som startet oppryddingen på Smie-stranda, og Gunnar Ellefsen (AP) nærmest pisket det igjennom. Det var starten på veldig mye positivt.

Den tidligere tungtrafikken i Strandgata var et diskusjons-tema i over ti år, før de omsider fikk igjennom at den skulle omreguleres.

- Det var virkelig deilig å bli kvitt trafikken, sier Finn. - Og selv om mange av småbutikkene fra gamle tider nå er nedlagt, så er det mye nytt som har gjenoppstått. I tillegg er det fint å se hvor mye området blir brukt. Til bading, sykling, lufting av hunder og jogging, alt er åpent for alle.

Han smiler og peker ned mot strandkanten fem etasjer lenger nede.

- På promenaden er det jo nesten sydenstemning på solskinnsdager. Og så er jeg veldig glad for at de beholdt Marius Brygge, den hadde de jo egentlig tenkt å rive, men etter en effektiv underskriftskampanje ble de isteden enige om å sette den i stand igjen.

Han snur seg og ser innover byen.

- Den gamle trehusbebyggelsen er også vesentlig oppgradert de siste årene. Torstrand er rett og slett blitt en perle.

- Ja, samtykker Vera fornøyd.

- Her skal jeg bo til de bærer meg ut.

Meld inn junior og få med herlig bamse

Tiden flyr.....

Selv om poden ennå ikke har tenkt å flytte hjemmefra, kommer den dagen plutselig.....

Med et medlemskap i LABO vil han eller hun stille foran mange andre når boligen skal kjøpes.

Et medlemskap hos oss blir bare bedre med årene, og gir fortrinn når man har behov for å flytte på seg i livet.

Meld inn barn og barnebarn i LABO!

For innmelding, gå til LABO.no, på mobil eller datamaskin, legg inn opplysningene og betal, og medlemskapet er i boks. Alle må betale den lovpålagte andelen i LABO på kr 300,-. Fri kontingent til og med det året barnet fyller 18 år.

Larvikbanken gratulerer LABO hjerteligst med 75-årsjubiléet!

Hun bor på Karistranda borettslag II. Bare et steinkast unna ligger Karistranda. Det lille huset i hagen har fått navnet Karistua. Gjett navnet på styreleder i borettslaget gjennom 30 år.

KANTSTEIN, ROSER OG FIRE GANGER KARI

TEKST OG FOTO: MARTE ØSTMØE

-Vi vil heller betale for det enn å sitte med det selv.
(Kari Børresen)

Dugnadsånd er på retur: Beboerne i de 46 leilighetene på Karistranda borettslag trives så altfor godt. De vil ikke flytte. Med dette blir innbyggerne bare eldre og eldre. Fellesrengjøring og stell i hagen er nå lagt i hendene til LABO Boservice.

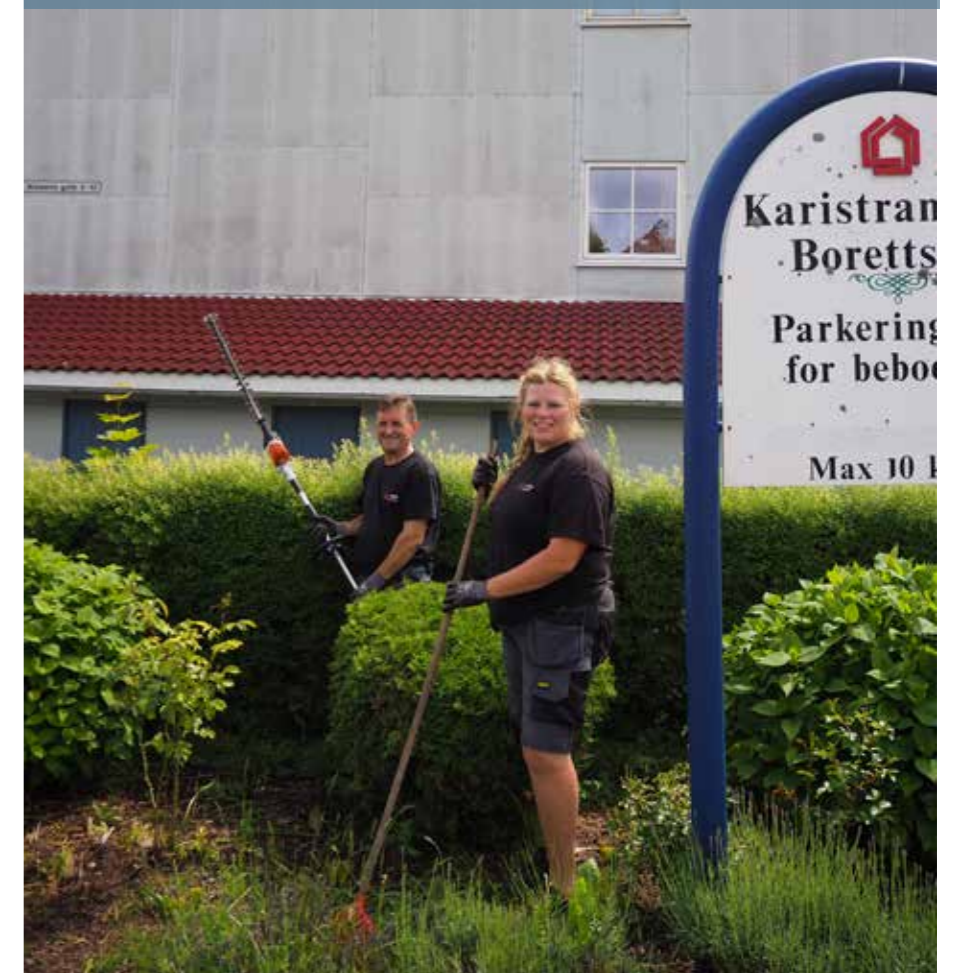
Ikke bare navnet passer. Mye tyder på at Kari Børresen har kledd seg etter husets farger. Hvitt og lyseblått. - Synd det ikke finnes lyseblå roser, skøyer hun. For anledningen har Kari snudd rullatoren slik at det lille bordet oppå nå fungerer som en praktisk stol. -Se så fint det blir her. I bedet ved borettslagets innkjørsel jobber Ida Marie Waale og kollega Rahim Marke. De er to av til sammen 17 ansatte ved LABO Boservice.

Hadde bare Kari ikke vært så dårlig til beins, så skulle hun jammen gjort den jobben selv. Som huseier på Rekkevik hadde hun og mannen Fritz Børresen en tomt på hele to mål. -Der lå jeg på alle fire og luka i singelen.

ROSER ER RØDE, FIOLER ER BLÅ Styrelederen ved Karistranda Borettslag II er 88 år. Hun har bodd her i 31 år. Først sammen med ektemannen Fritz, deretter som enke fra 2007. Mange av innbyggerne har samme bomønster som henne. De flyttet inn på 90-tallet. Siden har de blitt der. Ja, hvorfor skulle de flytte? Her er svalgang mot nord og verandaer mot sør. Her er fellesarealer på cirka 2000 kvadratmeter. Det er stille, sentralt og kort vei til både badestrand, kirke og havn. Et aber er det likevel: Mange beboere er blitt eldre. De orker rett og slett ikke så mye lenger. Ivrig dugnadsånd er nå mer erstattet av ønsket om fred og ro. Spaden er blitt tyngre, trillebåren ruller ikke like lett.

Et navn vil Kari Børresen likevel trekke fram. - Harald Klever er en god mann, han måker foran dørene før vaktmesterne rekker å komme! Ut over dette er det godt å kunne ty til Boservice. For er innbyggerne gamle, syke eller bare litt slitne, firer ikke Kari firer på krava. Førsteintrykket er fortsatt viktig: Her skal være velstelt og pent.

Over hekken: Ida Marie Waale og kollega Rahim Marke jobber i grøntavdelingen på LABO Boservice. Om sommeren er det utearealet som får stell. Om vinteren er Markes jobb å måke og strø. Waale tar seg av vask og renhold.

RING TIL GEIR LABO Boservice ble allerede i 1997 en trofast samarbeidspartner for Karistranda II Borettslag. Avdelingsleder Geir Eriksen husker godt de første årene.

- Vi var bare to mann og hadde base i Hospitalgata, forteller han. - På den tiden var vi mer å regne som et typisk vaktmesterfirma. Vi vasket trapper i oppganger, klippet plener og luket i bed. I dag er LABO Boservice for en ganske stor bedrift å regne. Siden oppstarten i 1997 har de ekspandert til hele 18 ansatte. I sesongen er det nødvendig med ekstra hender, og Geir leier inn 4-5 personer til.

I 2005 flyttet de fra Hospitalgata til Elveveien 29. Geir husker det enorme verkstedet på 500 kvadrat. Etter hvert ble heller ikke det-

te stort nok. I 2020 måtte bedriften flytte på nytt. Denne gangen til Bergheimveien 7, i de gamle lokalene til Nanset Trevare. Med dette ble lokalene doblet i størrelse, og verkstedet rommer nå to traktorer, sju gressklippere og åtte tilhengere. En egen blikkenslager med eget verksted har de også fått seg samt masse annet verktøy til diverse arbeidsoppdrag.

Fakta

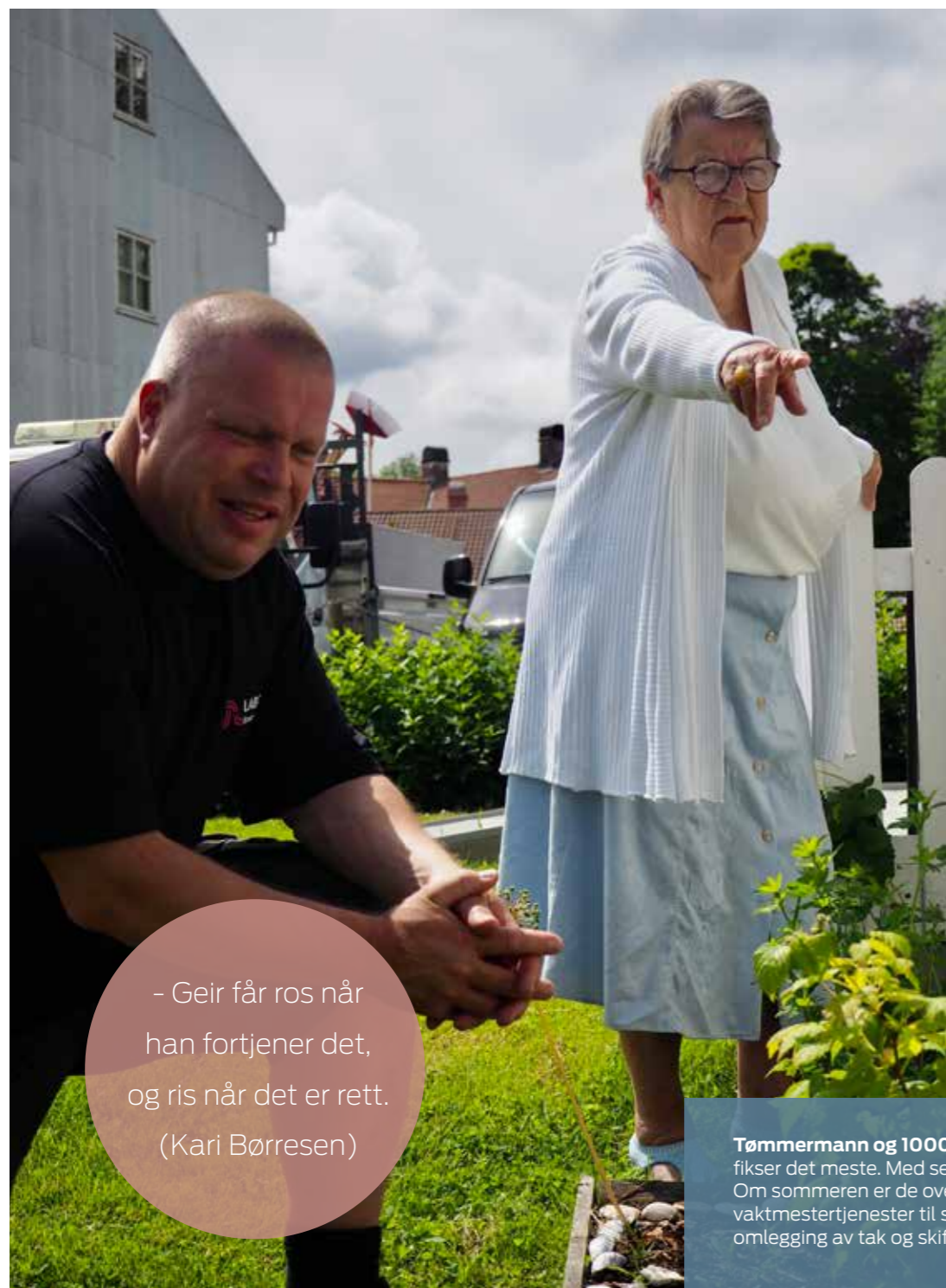
- LABO Boservice ble etablert i 1997 med 2 ansatte, nå er de 19 ansatte og omsetter for 34 MNOK

- Såpass må det bare være, mener Geir, og kan fortelle at firmaet til sammen er inne i over 100 borettslag. I tillegg kommer forespørsler fra private kunder.

ORDEN I REKKENE
Men ingen kan måle seg med bedriftens første kunde, Kari Børresen. Ved borettslaget har hun vært styreleder i 30 år. I 25 år jobbet hun også ved Larvik vinmonopol. Geir husker henne godt fra den

tiden. Selv var han ganske ung og en fersk kunde mellom reolene. Ved disken satt Kari.
– Hun spurte om legitimasjon til jeg var langt oppe i 20-årene, smiler Geir.
Nei, med Kari ved roret er det ikke noe slinger i valsen. Orden i rekke- ne skal det være.
– Innbyggerne sier aldri nei hvis det er noe jeg mener bør ordnes opp i, sier hun.
Nå skal hun også ha ny stein- legging ved hekken.
– Når bordene råtner, blir det så

stygt atte, det orker jeg bare ikke se på!
Geir nikker anerkjennende:
– Hun vet hva hun vil, konkluderer han.
Nå er det bare å kikke i alman- nakken og plote inn en dato for service. Karis krav om tiltak kan ikke overses.
– Når det endelig er gjort, bestiller jeg kake, repliserer Kari Børresen. Hun børster noen usynlige smuler av det lyseblå skjørtet.
– Kake synes jeg LABO kan span- dere.

På stell: Kari Børresen har sluttet å luke, men vil likevel ha det pent rundt seg. Ikke sjelden tar hun seg en tur rundt huset. Er det noe hun kan be LABO Boservice om å ta seg av?

– Geir får ros når han fortjener det, og ris når det er rett. (Kari Børresen)

Tømmermann og 1000 fikser: Geir Eriksen fikser det meste. Med seg har han 18 ansatte. Om sommeren er de over 21. De tar seg av alt fra vaktmestertjenester til større rehabiliteringer som omlegging av tak og skifte av vinduer og dører.

LABO medlem

IKKE MEDLEM?

Bli medlem for kr 300.- (andelen i LABO) Fri kontingent ut året.

GODE GRUNNER TIL Å VÆRE LABO-MEDLEM ELLER GI BORT ET MEDLEMSKAP:

1) FORKJØPSRETT PÅ BOLIGER

Den største fordelene ved å være medlem av LABO er at man får forkjøpsrett. Det betyr at man går foran andre i konkurransen om nye eller brukte boliger. Og desto lengre man har vært medlem i LABO, desto mer er det verdt.

Med god ansiennitet stiller man langt sterkere den dagen drømmeboligen dukker opp. Ved å gi bort et medlemskap i gave kan du bidra til å oppfylle boligdrømmen til mottakeren i fremtidens boligmarked.

Les mer om forkjøpsrett på våre hjemmesider LABO.no

2) BONUS OG RABATTER

Medlemskapet gir ikke bare forkjøpsrett på boliger, men også tilgang til et av Norges beste fordelsprogram. Og det beste med LABOs fordelsprogram er at det handler om penger å spare på ting til hus og hjem. Som medlem i LABO får du rabatt og bonus mange steder. Se alle medlemsfordelene bakerst i bladet.

Noen avtaler er lokale, som for eksempel Bohus, Øya Interiør og Håndverk, Aqua VVS og Bølgen, mens andre gjelder flere steder som for eksempel Byggmakker, Flügger, Polarkraft og If. Det er også bonus på utvalgte nettbutikk.

3) GI EN GAVE FOR FREMTIDEN.

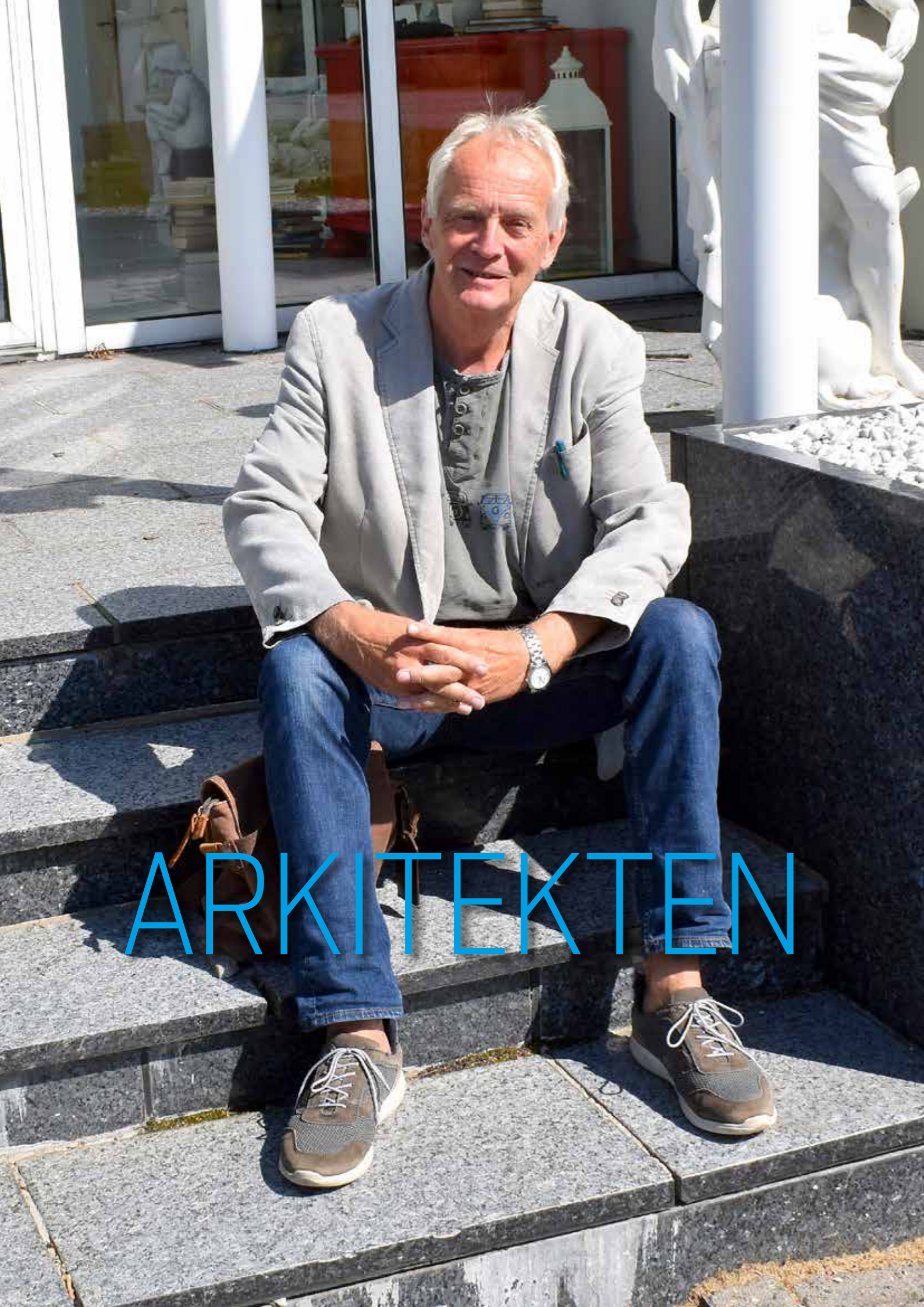
Gratis kontingent til du fyller 19. Ved å gi bort et medlemskap i gave kan du bidra til å oppfylle boligdrømmen til mottakeren i fremtidens boligmarked. Et gavemedlemskap egner seg godt som dåpssang, gave til navnefest, konfirmasjonsgave, julegave og bursdagsgave.

For de under 19 betales kun selve innmeldingsavgiften (300 kr, andel i LABO), og de er fritatt fra kontingent. På den måten bygger de unge ansiennitet. Er du over 18 år må du betale en årlig kontingent på kr 300

MEN DEN GODE NYHETEN ER:
Nå er det kr 300,- for alle uansett alder ut året.

ARKITEKTEKEN

For 75 år siden var LABO i all hovedsak ensbetydende med firkantede firemannsboliger og enkel standard. I dag består boligbyggelaget av nesten alle typer boliger. Og enten du liker eller misliker endringene, mange av dem skyldes arkitekt Ingar Vedeld.

Det er ikke mye som tyder på at mannen som kommer inn dørene er pensjonist. Ryggen er rak og blikket like skarpt som da han for to år siden gikk av med pensjon hos arkitektfirmaet PV Arkitekter. De har i cirka 40 år har samarbeidet tett med LABO om deres mange boligprosjekter, med Ingar Vedeld som kreativ leder.

Det hele startet med en arkitektkonkurranse i 1978 der Vedeld var med å utforme eldreleilighetene på Østre Halsen, et prosjekt han fremdeles er stolt over. Den gangen var fokuset at det skulle være billig og enkelt, og slikt sett ingen stor arkitektonisk utfordring for en nyutdannet arkitekt.

- Jeg hadde akkurat kommet hjem fra studier i England, og jeg var en ung idealist, forteller han. - Det var boligmangel og LABOs sosiale boligprosjekt gjorde at jeg følte at jeg var med på noe viktig,

Boligmangelen gjorde at LABO fikk tomter av kommunen for å bygge boliger og tilby Larviks befolkning boliger til priser som gjorde at flest mulig fikk anledning til å kjøpe seg egen bolig.

- LABO er bygget på tillit, sier Vedeld og smiler. - Datidens direktør, Leif Christensen var direktør, og han var en hardbarka sosialist. Likhetsstanken og ønsket om å bidra til sosial utjevning sto sterkt.

Etter hvert ble Vedeld like mye involvert i rehabilitering, som i nybygg.

- Vi rehabiliterte blant annet blokkene i Strandgata, LABOs første borettslag, i samarbeid med sivilarkitekt Bente Kronen. De ble pusset opp og fikk nye glassverandaer. Resultatet ble veldig vellykket, så det var et prosjekt det var artig å være med på.

Vedeld har mange prosjekter på favorittlisten sin, blant annet eldreleilighetene på Futejordet i Kvelde.

- Ikke fordi de er så spesielt utformet, men mer for den betydningen et slikt tilgjengelig og nærliggende eldreresenter har for hele bygda.

LABOs suksess ble også lagt merke til andre steder.

- Vi fikk spørsmål fra Risør boligbyggerlag om vi kunne hjelpe dem å bygge boliger. Det var dårlige tider, men kommunen hadde gitt dem noen flotte tomter som skrånnet nedover mot sjøen. Der bygget vi 50 fine leiligheter innimellom trærne.

Han ler. - Jeg pleier å si at LABOs aller fineste prosjekt ligger i Risør.

Et annet, ganske nytt prosjekt han også er veldig fornøyd med, er de 24 leilighetene i Nansetgata, Nansetgården Borettslag.

- De synes jeg er blitt arkitektonisk veldig fine, med vellykkede sideforskyvninger og avtrappinger. Det koster selvfølgelig litt mer å bygge, men når resultatet blir så vellykket, er det definitivt verd det.

Gjennom alle år har LABO benyttet seg i all hovedsak av lokale samarbeidspartnere. Entreprenører, byggmestere, malere, elektrikere og rørleggere m. fl. Så godt som alle har vært lokale firmaer. Vedeld tror at det er en av hovedgrunnene til at de sjelden hadde problemer med ferdigstillingen.

- Det gjorde at alle gjorde sitt ytterste for å levere best mulig, sier Vedeld. - LABO var en stor og viktig samarbeidspartner for dem, så ingen ville risikere å miste oss som kunde. Dermed visste vi alltid at jobben ble utført slik den skulle. Vi var i trygge hender.

Det har skjedd mye siden den spede starten, ikke bare i byggestilen, men også i folks tankegang og prioriteringer.

- Før så var det litt annenrangs å bo i LABO, fordi andre ordnet det meste for dem. I dag er det noe av det som folk er gladest for, at det finnes vaktmestertjeneste og noen som kan ta seg av husmaling, plenklipping og alt det praktiske. Samfunnet har endret seg, og det har selvfølgelig LABO også. Vedeld blir litt ettertenksomt.

- Både på godt og vondt. Jeg synes LABO har vært flinke til å holde på grunntanken, at de er til for medlemmene sine, men jeg skulle nok ønske at de hadde fått til en enda mer sosial profil i dag også. Spesielt med tanke på yngre førstegangskjøpere. Det er viktig at de unge får tilgang på boligmarkedet, og i dag er den billetten ofte i overkant dyr.

LEDELSE

ASLE GRANERUD
ADM.DIR.

ØKONOMI/REGNSKAP

STÅLE LANGFELDT BOYE
ØKONOMISJEFINGRID ØGAR
REGNSKAPSFØRERHEIDI CAMILLA INDERØY
ØKONOMIKONSULENTOKSANA KHARCHENKO
REGNSKAPSFØRER

BOSERVICE

IDA MARIE WAALE
RENHOLDER/GARTNERJOSTEIN NAGEL THRONSEN
SNEKKER/TØMRERKETIL NILSEN
VAKTMESTERLEIF PUNNERUD
SNEKKER/TØMRERLIV UNNI BORG
RENHOLDER

FORVALTNING

THOR ESPEN THOLFSEN
ØKONOMIKONSULENTJANNE BALBERG KVISVIK
AVDELINGSLEDER/JURISTALISE MYHRE
KOMMUNIKASJONS- OG
MARKEDSANSVARLIGINGER MERETE SANDE
KUNDERÅDGIVERJANNE ANDERSEN
KUNDERÅDGIVERNICOLAI JOHANSEN
SNEKKER/TØMRERPÅL RUNE LINDTVEDT
SNEKKER/TØMRERRAHIM MARKE
GARTNERROGER SOLBERG
SNEKKER/TØMRERVETLE CHRISTIANSEN
VAKTMESTER

TEKNISK/PROSJEKT

VIBEKE KNUTSEN
KUNDERÅDGIVERMETTE KRISTOFFERSEN
KUNDERÅDGIVERGJERMUND KAUPANG
TEKNISK SJEFRUNE FJELDHEIM
PROSJEKTLEDERDAG RUNE N. NORHEIM
TEKNISK KONSULENTØYSTEIN ALLUM
SNEKKER/TØMRERKNUT INGE GARVÅG
BLIKKENSLAGERELISABETH AKRAM
MALERJUAN ALIAGA
MALER

BOSERVICE

TORBJØRN SØRENSEN
PROSJEKTLEDERGEIR ERIKSEN
AVDELINGSLEDERASLAK BOLT-EVENSEN
HÅNDVERKER/NESTLEDERBJØRN KOMMA
SNEKKER/TØMRERHANS PETTER PEDERSEN
VAKTMESTER

AKTIV EIENDOMSMEGLING

LARS ERIK NORDRUM
DAGLIG LEDER /
EIENDOMSMEGLERALEKSANDER BERG
EIENDOMSMEGLERRUTH IREN JACOBSEN
EIENDOMSMEGLER MNEFHEIDI SKALLEBERG
EIENDOMSMEGLERGRY LILJA
FAGANSVARLIG/
EIENDOMSMEGLER MNEFKONTAKTINFO
ANSATTE LABO:
www.LABO.no/omoss/ansatte
E-post: LABO@LABO.noKONTAKTINFO
ANSATTE AKTIV:
[www.aktiv.no/
eiendomsmeglar/larvik](http://www.aktiv.no/eiendomsmeglar/larvik)

BYTERRASSEN VAR OPPFØRT I 2000

LIVET PÅ BYENS TAK

Da Byterrassen ble bygget i år 2000, var den det første LABO-borettslaget av sitt slag. Leilighetene var større, og standarden litt høyere enn det som var vanlig i LABO. Når selve bygget også viste seg å bli større enn det som var godkjent, var det kanskje ikke så rart at det ble både elsket og utskjelt?

I dag er størrelsesproblematikken et tilbakelagt stadium, og beboerne såre fornøyde. I hvert fall i følge de to jeg møtte denne nydelige sommerdagen, Knut Pihl og Lisbeth Eikenæs. Møtestedet var selvfølgelig nettopp på byens tak. På tunet mellom leilighetene i Byterrassen, med utsikt over fjord, bøkeskog, Amfi og bygater.

- Da prosjektet ble lagt ut for salg, så var det 26 som hadde meldt seg interessert, forteller Knut Pihl. Hele 25 av dem fikk førstevalget sitt!

Han ler. - I tillegg ble det noen endringer underveis, så den 26 fikk det som han ville, han også.

Borettslaget består av 44 leiligheter og har totalt 60 medlemmer. Atten av de 44 leilighetene er fremdeles bebodd av de samme som flyttet inn for 21 år siden. - Det er stort sett bare naturlig avgang her, forteller Lisbeth Eikenæs. - Det sier jo mye om trivselen.

Det gjør selvfølgelig også at gjennomsnittsalderen etter hvert har

blitt ganske høy, du finner ingen barnefamilier bosatt på Byterrassen. Prisen for leilighetene har selvfølgelig også økt. I 2000 ble leilighetene solgt for gjennomsnittlig 15 000 pr kvadratmeter. Når det en sjelden gang blir solgt leiligheter i dag, går frontleilighetene for et sted mellom fem og seks millioner.

- Da vi flyttet hit, kostet en leilighet omtrent det samme som huset man flyttet fra, forteller Knut Pihl. - I dag er de langt dyrere.

Likevel har leilighetene aldri vært vanskelige å selge.

- Vi bor perfekt til, sier Lisbeth. - Sentralt og romslig, og med mange flotte uteplasser. I tillegg har vi matvarebutikk i underetasjen. Før hendte det at vi tok med oss trillevognen med mat opp i heisen, tømte den og kjørte ned igjen. Stort enklere kunne det ikke bli.

Solen steker fra skyfri himmel da vi går ned til sittegruppen som står på det romslige tunet mellom leilighetene. Et par parasoller

- Vi er i det hele tatt et veldig sosialt borettslag. Hver jul arrangerer vi julebord i garasjen, om våren har vi dugnad ute, og om sommeren griller vi sammen.

beskytter mot sommervarmen.

- Dette tunet bruker mange flittig, sier Lisbeth Eikenæs fornøyd og bøyer seg for å plukke noen røde jordbær fra en av de mange blomsterkassene.

- Vi er i det hele tatt et veldig sosialt borettslag. Hver jul arrangerer vi julebord i garasjen, om våren har vi dugnad ute, og om sommeren griller vi sammen. I tillegg besøker styret nyinnflyttede og ønsker dem velkommen, og sender blomsterhilsen til beboere som feirer runde dager.

- Også har vi egen vaktmester som bor her som hjelper til med stort og smått, legger Knut Pihl til. - Å ha ham lett tilgjengelig er gull verdt.

Skole og hjem: Verken Arkitektbyrået Spir eller ledelsen i LABO mener at ordet «skole» gir negative assosiasjoner. Tvert imot, mener de. Nansetskolen rommer svært gode minner for veldig mange Larviksfolk. Her var det ikke bare en god skole, det skal også bli gode hjem. Fra LABO, Gjermund Kaupang og Asle Granerud og fra Spir Torbjørn Våge.

DA KLOKKA KLANG - FRA SKOLE TIL HJEM

For tre år siden ble Nansetskolen i Larvik kjøpt av LABO. Her skal det bli rundt 60 nye hjem.

TEKST OG FOTO: MARTE ØSTMØE

–Først og fremst var det tomta vi var ute etter. Dette sier administrerende direktør i LABO, Asle Granerud. Om han i fremtiden kommer til å kjøpe flere skoler, nei det vil han ikke garantere. Granerud tenker seg om: – Slike skolebygninger ligger gjerne sentralt med et stort tomteareal.. De kan være ganske attraktive! Ulempen er mye gammel bygningsmasse som må rives.

I dag møtes teknisk sjef i LABO Gjermund Kaupang, Torbjørn Våge fra arkitektfirmaet Spir og Asle Granerud i den tomme skolegården. Det er faretruende stille mellom husveggene, ugreset gror, flaggstanga er tom, men skoleklokka tikker fremdeles. I flere år har naboene fulgt nøye med. Klart de er spente. Hva vil skje med skolen som de er så glade i? Vil alt jevnes med jorden? Blir det høyblokker her? Når vil det eventuelt flytte nye naboer inn?

INFORMASJON OG TRANSFORMASJON

– Før reguleringsplanen sendes inn til behandling, så vil vi kalle inn til et informasjonsmøte med naboene, sier Granerud. Gymsalen på den gamle skolen vil nok bli møtestedet. Her vil planene bli

presentert i detalj, og vi ønsker gjerne innspill og synspunkter. Hittil har vi vært forhindret fra å avholde slike møter på grunn av pandemien.

– . Hva angår Skolehagens fasader, arkitektur og uttrykk, er både LABO og arkitektfirmaet Spir, temmelig optimistiske; vi håper og tror at naboene vil bli fornøyde! Det er mange hensyn som skal tas, både økonomisk, arkitektonisk og med tanke på klima og miljø. – Det koster å rive, presiserer Granerud, men legger til at det også koster å kjøpe nytt. Direktøren viser til de økende prisene på byggematerialer, men påpeker at dette faktisk kan vise seg å være positivt for miljøet. Gjenbruk er et viktig element når vi snakker om bærekraft, sier han, – og vi jobber med muligheter for en gjenbruk av materialer som finnes i dagens bygningsmasse.

GAMLE MATERIALER, NYE MULIGHETER

Teknisk sjef, Gjermund Kaupang, er prosjektansvarlig for Skolehagen hva gjelder regulering og gjennomføring. Også han peker på FN's bærekraftsmål. Allerede nå har han sett på muligheten for å ta vare på belegning, teglstein,

Fakta

- 3- og 4-roms leiligheter med størrelse fra (BRA) 73,5 til 102,5 kvm. Alle leilighetene med store vestvendte balkonger.
- Balansert ventilasjonsanlegg, vannbåren gulvvarme, god kvalitet i materialer og Parkeringsplass i underetasjen med heis til alle leilighetsplan.

takstein og kanskje også noe trevirke fra den gamle skolebygningen. – Kan disse materialene brukes på nytt? Til noe annet? Eller også av noen andre som er ute etter gjenbruk? – Slike tiltak har god effekt på Co2 nivået og karbonavtrykket, sier Kaupang.

INKLUDERENDE UTEROM

Torbjørn Våge fra arkitektbyrået Spir nikker anerkjennende. Ved Skolehagen som prosjekt skal miljøaspektet stå sentralt. Ikke bare skal det tas hensyn til klima og materialbruk, men også det sosio-kulturelle klima skal ivaretas. Med

dette menes samarbeid, fellesskap og et godt miljø på tvers av beboernes yrke, alder og også på tvers av de ulike boenhetene.

-Spir sitt fokus på fellesløsninger og fellesfunksjoner var en av årsakene til at vi valgte dem som arkitekter, røper Asle Granerud. Arkitektene la stor vekt på fellesskapsfunksjoner og løsninger i både bygg og utearealer med naturlige forbindelser mellom byggene. For å få til noe slikt, planlegger vi to friområder. Med vilje velger Gjermund Kaupang å ikke bruke ord som «lekeplass». Også den opprinnelige planen med fotballbane utgår: - Lekeplasser kan dessverre få en avvisende effekt på mange barn, forklarer Kaupang. - I stedet ønske vi oss en aktivitetsarena som representerer et mangfold av aktiviteter.

IDENTITET I BYBILDE

I beskrivelsen av Skolehagen, kan nevnes tre nøkkelord: Variasjon, valgmuligheter og fleksibilitet. Leilighetene som bygges her skal kunne tilfredsstille mange ulike behov. Ikke minst skal de ta hensyn til resten av arkitekturen i området. For å imøtekomme dette, blir det i vest, mot Meldalsvei og resten av villastrøket, planlagt rekkehus og ut mot Nansetgata bygges leilighetsbygg. Om disse byggene går inn under betegnelsen «blokk» er de tre herrene mindre opptatt av. Av hensyn til høyden og antall etasjer kan bygningen kanskje kalles ei blokk, men Torbjørn Våge legger til at man med «blokk» gjerne tenker på firkantede høyhus med flatt tak. Noe slikt kommer ikke her. - Fasaden vil være variert og dempet, sier Gjermund Kaupang og legger til at det velges såkalte saltak. Med denne løsningen blir uttrykket mildere. Videre er det både for LABO og Spir viktig å beholde noe av skolens identitet. Asle Granerud har allerede kommet med ønsker om å beholde det gamle klokketårnet.

VID MÅLGRUPPE

Leiligheter og fellesarealer skal

planlegges med tanke på en fleksibilitet som er tilpasset endrede behov gjennom livet. Dette kan være antall soverom, størrelse på stue, rom for hjemmekontor, kjøkken som separat rom, for å nevne noe. Miksen appellerer til en bred

målgruppe.

- I Skolehagen vil det bo mennesker i alle aldre, sier Asle Granerud. Boligene skal bli "Boliger for livet". Han legger til at boenhetene vil bli varierte med forskjellige størrelser. Noen store, noen små. Med mu-

lighet for individuelle valg av planløsninger. Noen ønsker en mindre stue og et ekstra soverom/ kontor, mens andre ønsker en større stue. Noen boliger blir litt rimeligere, andre litt dyrere. I umiddelbar nærhet finnes funksjoner og akti-

- Det er mulig det blir utsikt fra de øverste leilighetene, men det er ikke sjøutsikten vi selger på, men prosjektet som helhet, med en sentral beliggenhet, flotte utearealer og gode sol- og lysforhold, og viktigst av alt: Attraktive boliger.

(Asle Granerud)

viteter for mennesker i alle aldre, kan Granerud nevne. Månejordet med sin skatebordpark, sine fotballbaner og akebakker. Stiene innover flotte naturområder langs Farris, eksempelvis til Lauvesetra. Og ikke minst Bøskeskogen. Sentrum ligger i gåavstand, det samme gjelder Nordbyen.

Budrunden var tung, men et liv her blir livlig og lett

- Vi opplevde en tøff budrunde da vi kjøpte eiendommen innrømmer Asle Granerud. Det var flere budgivere og kjøpesummen havnet godt over prisantydningen. For virkelig å definere verdien av prosjektet, valgte LABO å invitere til en arkitektkonkurranse. Denne skoleeiendommen med så mye historie og gode minner i seg, fortjener at det jobbes godt med å utvikle den og ta vare på historien inn i fremtiden. Spir arkitekter vant

arkitektkonkurransen, og prosjektutviklingen gjennomføres nå av Torbjørn Våge og reguleringsansvarlig Arthur Botten hos SPIR i samarbeid med LABO

Både Kaupang og Granerud stoler fullt og helt på arkitektenes vurderinger, men er klar over at de har en stor oppgave foran seg, muligens også noe uforutsigbar?

- Samfunnet og verden rundt oss endrer seg stadig raskere, presiserer Granerud. Kaupang spesifiserer: - Hjemmekontor er eksempelvis blitt et viktig poeng når vi bygger fremtidens hjem, mange vil ha flere soverom slik at de kan huse dine og mine barn, noen tenker også på muligheten endring av romstruktur ved eksempelvis å rive en skillevegg, få færre rom, og mer fellesareal.

Helt trygge er LABO likevel på at de skal utvikle og bygge et flott boligprosjekt hvor det skapes gode felles utearealer, hage og møteplasser. Uansett fremtidens utvikling, er dette verdier som de på ingen måte skal gå vekk i fra. Også her tar prosjektet opp i seg skolens identitet og rolle; Ønske om fellesskap og gode stunder i skolegården, eller også Skolehagen.

TANZY FUMITORY PÅ BØKKERFJELLET

I 2021 fyller Larvik 350 år og LABO 75 år. Som en del av byjubileet har LABO vært med på å bidra til at byen har fått en ny attraksjon, Tanzy Fumitory på Bøkkerfjellet.

TEKST: MYRIAM BJERKLI • FOTO: EIRINN STØEN

Alle foto er fra byggefasen

Tanzy Fumitory består av flere små, arkitektoniske hus og en rund scene. Håpet er at mange skal finne bruk av scenen og at småhusene skal inspirere og friste folk til å sette seg ned og nyte både omgivelser og utsikt. Kanskje også bevege seg opp på scenen? Installasjonene skal stå i ca. to år, før det avgjøres om evt. gjenbruk.

Prosjektet er utviklet sammen med SIRENE, Larvik kommune, Rintala Eggertsson Arkitekter, kunstner Chris Bould m/ familie og Fokus Larvik og Bergene Holm. Prosjektet er raust støttet av KORO (Kunst i offentlige rom), Larvik kommune, Vestfold og Telemark Fylkeskommune, LABO og Bergene Holm.

Jeg møtte de to ildsjelene i SIRENE, kunstnerne Nina Heum og Eirin Støen, på Bøkkerfjellet en

stund før selve åpningsdagen.

- SIRENES motivasjon er å fremme kunsten og kunstnere som en reell aktør i dialogen om hvordan våre offentlige rom utvikles, forteller de to. - Hvordan byen bør tilrettelegge for- og involvere kunstnere og kulturaktører, og ikke minst, til å bidra til å tydeliggjøre medborgerskap i byens videre utvikling. Her på Bøkkerfjellet tenker vi derfor at listen skal legges lavt for de som har lyst til å bruke området. Alt fra mindre konserter, teaterstykker, poesiframføringer kunstutstillinger. Åpen for at både foreninger, proffe lag og amatører skal kunne booke den av kommunen til en tilgjengelig pris.

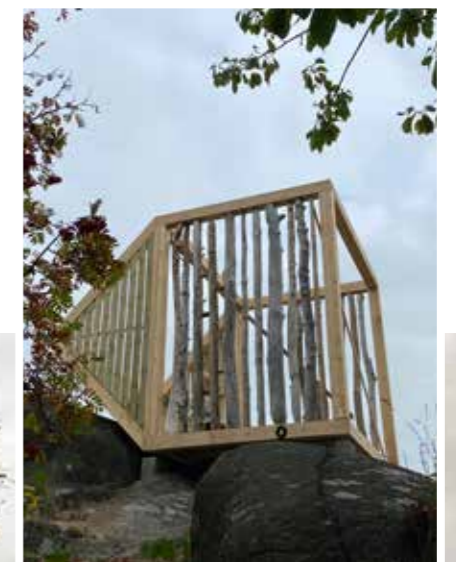
Nina Heum seg rundt og slår ut armene så de favner hele det naturskjønne området.

- Området er jo som skapt til å lage festivalstemning, her er mange muligheter. Begge smiler.

- Vi jobbet strategisk opp mot kommunen lenge, før Hilde Bøkestad og kulturavdelingen inviterte prosjektet inn som en del av Vi350. Og nå er det endelig blitt virkeliggjort!

At installasjonene havnet på nettopp Bøkkerfjellet var ikke gitt, men likevel ga det seg omtrent selv.

- Sammen med kulturavdelingen var vi på byvandring og gjennomførte en workshop over to dager, der vi blant annet så på forskjellige mulige lokasjoner. Da vi kom hit, passet alt, og heldigvis, kom-

munen hadde allerede i planene sine at de skulle løfte frem Bøkkern. Dermed la de til alt rette og var veldig positive.

Tanzu Fumitory på Bøkkerfjellet er et sosialt kunst- og arkitekturprosjekt utformet av Rintala Eggertsson Arkitekter. Arkitektene har forholdt seg både til stedet og det essensielle fra Chris Boulds kunstnerskap. Chris har vært arkitektenes inspirasjonskilde, og som Chris, inkluderer de derfor blant annet elementer fra gjenbruk og natur.

- Vi synes det er blitt både lekent og spennende, sier de to fornøyd. - Utformingen av husene, hvor tre av fire ligger opp ned eller på siden, inspirerer til å se verden på en annen måte. Og det er det kunst dreier seg om, å våge å utfordre det bestående, skape nye tanker og ideer.

- Men, sier begge alvorlig.

- det er ikke VI som skal fylle dette stedet med innhold. Dette skal eies og være et levende sted for mange.

LABO er
stolt sponsor
av prosjektet
via Byjubileet
#Vi350

I mai 2021 gjennomførte SIRENE sammen med Chris Bould og hans familie, utstillingen "Tre pinner i Kors" i galleriet på Bølgen. Denne utstillingen var en del av det helhetlige prosjektet, og en del av prosjektet for Bøkkerfjellet. Chris Bould har gjennom årtier vært en tydelig kunstnerisk stemme i Larvik, og han har alltid insistert på, og lagt ned en betydelig anstrengelse i, å skape kunst og sosiale møteplasser av det vi andre har forlatt eller ikke "ser". Dette er perspektiver SIRENE har ønsket å sette søkelyset på, i et år hvor byen feirer 350 år, og hvor veien videre omhandler identitet, medborgerskap, bærekraft og miljø.

Tittelen Tanzu Fumitory er hentet fra et litterært prosjekt av Chris Bould som ble påbegynt allerede i 1990. Tittelen refererer til plantene Tanzu og Fumitory, på norsk Reinfann og Jordrøyk. Reinfann er en hardfør urt som historisk er blant annet benyttet som medisin, og plantet sammen med for eksempel poteter for å holde grøden frisk. Jordrøyk er en plante som i mange hundre år har fulgt menneskene som ugress men også som medisin, mat og trolldomsurt.

Fumitory eller fummes terrae som er opprinnelig navn, henspiller på plantens form, farge og raske utbredelse som kan minne om røyk som stiger opp og legger seg som et teppe over nypløyd mark.

Videre er det symbolske nullpunktet og de skiftende årstidene, som også er tilbakevendende tema i Boulds kunstnerskap, sentrale i arkitektenes utforming av installasjonene på Bøkkerfjellet. Hver installasjon representerer de forskjellige årstidene og vil få sin fysiske form gjennom det sirkulære og karakteristiske blomsterbedet på Bøkkerfjellet. Dette bedet vil, så lenge installasjonene står oppe, bli beplantet med blant annet Jordrøyk og Reinfann.

FOTO: MYRIAM BJERKLI

VI GRATULERER LABO MED 75-ÅRSJUBILÉET

HELGE KLYVE AS

TOTALLEVERANDØR AV KVALITETSBYGG

TLF: 33 11 58 44 | WWW.HELGEKLYVE.NO

BYGGMESTERFIRMA
ANDERSEN
KRISTIANSEN AS

Telefon 901 77 649 - 988 89 479

aqua
VVS senteret

Tlf.: 980 29 999
www.aquavvs-senteret.no

Alt innen bygg- og taksttjenester

TH.J. Byggmester & Takstingeniør
THOR JOHANSEN AS
www.byggmester-tj.no

ASO
Arve Ståle Olsen as
Tel: 33 18 62 30 Web: www.aso.no

BYGGMAKKER

www.byggmakker.no
Larvik: tlf: 33 13 23 00 • Stavern: tlf: 33 13 99 66

B **BACKE**

Vi bygger verdier
i små og store samfunn

backe.no

Det er med stor glede at vi i SK MALING får være med å gratulere LABO med 75-årsjubileet.

Vi har selv vært en samarbeidspartner i 25 år.

Sammen har vi hatt utallige prosjekter. Jeg takker så mye for tilliten.

Ønsker alle dere dyktige og hyggelige mennesker i LABO og alle ledere og styremedlemmer et riktig godt jubileum.

Sergio Knutsen, daglig leder

SK MALING 25 år
1996 - 2021

Alle typer malerarbeid

Tlf. 906 35 536 | www.skmaling.no

ALDERENS PARADOKS

Siden LABO fyller 75 år i disse dager, har jeg fundert litt rundt det med alder. Riktignok er det fremdeles en del år til jeg selv blir like gammel som LABO er, men alder er en rar ting ...

TEKST: Myriam H. Bjerkli

Som barn er vi stolte for hvert år vi fyller. Det lille barnet er ikke bare fem år, han er fem år, sju måneder og tre dager. Snart seks, faktisk! Etter hvert slutter vi å regne dager. Isteden ser vi fram til å bli seksten slik at man kan kjøre moped og ha lovlig sex. Deretter kommer den ettertraktede attenårsdagen da man kan ta sertifikat og kjøpe seg en øl.

Litt rart er det riktignok at man som attenåring også kan være med på å bestemme hvem som skal styre landet, men må vente enda et par år på å kjøpe seg en drink eller komme inn på de skikkelige kule utestedene. I gamle dager var paradokset enda større. Da ble man ofte regnet som voksen og måtte begynne å jobbe når man var konfirmert, men ikke myndig før man var 25. For rik-

tig lenge siden var kvinner sågar umyndige hele livet, selv om all forskning viser at det er nettopp vi om har tidligst utviklet hjerne. Forstå det den som kan ...

Selv kan jeg dessverre ikke påberope meg særlig tidlig utviklet hjerne, og selv om det sies at visdommen kommer med alderen, har jeg dessverre opplevd nok av tilfeller der det virker som om

alderen har kommet helt alene. Både hos meg selv og andre. Kanskje det også er derfor jeg stadig møter såkalte «gutter og jenter» på min egen alder? Eller som i den populære sangen til Halvdan Sivertsen: Vi vil leve lenge vi men gammel vil vi aldri bli ...

Det virker som denne redselen for å «bli gammel» dukker opp allerede i løpet av tjuetårene. Mange hevder å være 29 i årevis, for ikke å snakke om når de nærmer seg 39, og de tre F-er, «førte, feit og ferdig», truer i horisonten. Selv har jeg aldri vært redd for runde tall, men kanskje jeg snart får skrekken? Om to år blir jeg seksti, og det er jo eldgammelt? Det er bare å spørre en hvilken som helst tjuetåring ...

De over femti er selvfølgelig uenige. De påstår gjerne at seksti er de nye førti, og jeg kjenner syttiåringer som er langt yngre til sinns enn jeg selv var for tjue år siden. (En del av dem kler seg som om de er unge også, jeg er ikke helt sikker på at det alltid er like vellykket ...)

Jeg møtte en eldre venninne nylig. Fysisk og psykisk oppegående,

stolt og rak. Hun var ikke bare 87, men 87 og et halvt. For når man blir gammel nok, blir vi plutselig som barn igjen. Akkurat som guttungen på snart seks, er vi kry over å snart fylle nitti ... Jeg hadde ikke sett denne venninnen på lenge og hun kommenterte at jeg så yngre ut for hver gang hun så meg. Hvilket var smigrende, helt til hun litt senere i samtalen røpet at hun slet med synet og knapt så en ting ...

Nåja, man takker for de komplimentene man får etter hvert som alderen går. Jeg burde likevel ha forstått bedre. Når vennene dine begynner å fortelle deg at du ser ung ut, er det et sikkert tegn på at du er blitt gammel. Ingen sier det til en på 25 ...

Godt er det likevel å se at både venninnen over og mange andre jeg kjenner ser ut til å nærme seg både åtti og nitti uten nevneverdige problemer. Litt stivere kropp, litt dårligere hørsel og syn, men det finnes jo alltid høreapparat, briller og VitaePro. Jeg skulle nok likevel ønske at noen for-

talte det til leddene mine også, at dette med at alder bare er et tall ...

Dårlig hørsel og syn kan forresten ha sine fordeler. Høreapparatet lar seg skru av dersom masingen i stua blir for påtrengende, og det manglende synet gjør at man ser færre av både sine egne og partnerens rynker. Det kan være positivt for både selvfølelsen og ekteskapet. Eller som min mormor pleide å si, «Det handler ikke alltid om hvordan man har det, men like mye om hvordan man tar det.»

Så, selv for de av oss som har kommet i restaureringsalderen, alderdommen er ikke så ille. Alternativet er verre. Og inntil den dagen kommer, gjør jeg Per Olov Enquists kloke ord til mine:

*”Vi skal alle dø en dag.
Men alle andre dager skal vi leve.”*

Per Olov Enquist

Vi utfører alt innen :

- **Vann og avløpsanlegg**
- **Planering og masseflytting**
- **Grunn- og fundamenteringsarbeider**
- **Graving og sprengning**

INGENIØR OG ENTREPRENØRFORR.
H.&K. SANDNES AS
TLF. 33 12 52 77 - LARVIK

FORSKJELLEN PÅ BORETTSLAG OG BOLIGBYGGELAG

TEKST: JANNE BALBERG KVISVIK, JURIST LABO.

FOTO: LINE LOHOLT

Mange som bor i et borettslag som er tilknyttet boligbyggelaget sier at de bor i LABO. Det er veldig hyggelig, og som stolt 75 åring er det stas at beboerne i borettslagene føler en nær tilknytning til LABO.

Men ikke alle er kjent med hva det betyr at borettslaget de bor i er tilknyttet LABO. Mange tror at LABO har myndighet til å fatte beslutninger om driften av borettslaget eller at LABO skal sørge for å reparere ting som går i stykker, være det i fellesarealer eller i den enkelte bolig. Det kan være mange grunner til dette, men uansett så kan det være greit med en oversikt over hvem som bestemmer hva i borettslaget.

HVA ER ET BORETTSLAG?

Et borettslag er en måte å organisere boliger på. Når du kjøper en bolig i et borettslag, blir du

andelseier. Det betyr at du eier en andel i borettslaget og får en enerett til en bolig. I tillegg får du rett til å bruke fellesarealene sammen med de andre andelseierne. Borettslaget eies derfor av alle andelseierne i fellesskap og det er dere sammen som har ansvar for å drifte borettslaget.

En gang i året, innen utgangen av juni, er det generalforsamling. Generalforsamlingen er den øverste bestemmende myndigheten i borettslaget. Alle andelseiere har rett til å delta på møtet, til å komme med forslag og til å stemme over saker som gjelder boretts-

laget. På generalforsamlingen velger dere et styre som har ansvaret for driften og forvaltningen av eiendommen. Styret tar alle avgjørelser i den daglige driften, men må følge borettslagsloven, vedtektene og andre beslutninger som generalforsamlingen har fattet.

Vedlikeholdsansvaret i borettslaget er delt mellom andelseierne og borettslaget. Litt forenklet kan man si at andelseier har ansvar for vedlikehold innvendig i sin bolig, mens borettslaget har ansvar for bygningsmessige konstruksjoner og alt utvendig. Borettslagets

vedtekter gir nærmere bestemmelser om fordelingen av vedlikeholdsansvaret.

Andelseierne betaler felleskostnader en gang i måneden som går til dekning av renter og avdrag på fellesgjeld og til øvrige kostnader borettslaget har til drift og vedlikehold.

Noen borettslag er tilknyttet et boligbyggelag. Det betyr at det i borettslagets vedtekter er bestemt at medlemmer i boligbyggelaget skal ha forkjøpsrett dersom en andel i borettslaget selges. I tillegg følger det av vedtektene at boligbyggelaget skal være forretningsfører for borettslaget.

HVA ER ET BOLIGBYGGELAG?

LABO er et boligbyggelag. Boligbyggelag er organisasjoner som bygger, omsetter og forvalter boliger for medlemmene sine. Boligbyggelagene leverer tjenester som forretningsførsel og rådgivning til

boligselskapene, arrangerer kurs for styremedlemmer og kan hjelpe styret med å sette opp planer for vedlikehold av boligselskapet.

LABO har også en egen avdeling, LABO Boservice, som tilbyr håndverker- og vaktmestertjenester. Styret i borettslaget kan inngå avtale med LABO Boservice om slike tjenester. Tjenestene som da tilbys er i så fall med grunnlag i den konkrete oppdragsavtalen som er inngått.

LABO har ingen beslutningsmyndighet i borettslaget. Det er det kun andelseierne (generalforsamlingen) og styret som har. Som forretningsfører er LABO imidlertid rådgiver for styrene og har herunder en plikt til å si fra hvis de mener borettslaget fatter ulovlige vedtak. Bor du i et borettslag og det er saker du ønsker å ta opp, må du enten ta det opp med styret i borettslaget eller så kan du melde det inn som en sak til generalforsamlingen.

LABO

Alle boligselskaper som har LABO som forretningsfører får tilgang til de samme tjenestene og LABO bistår styrene i både små og store saker, som blant annet budsjettering og regnskapsførsel, innkreving av felleskostnader, planlegging og gjennomføring av årsmøter og generalforsamlinger og generell rådgivning om daglig drift av borettslaget eller sameiet.

LABO har (pr. 31.12.21)

11.103 medlemmer

49 medlemmer har benyttet forkjøpsretten

Forvalter 4690 boliger

De fleste boligselskapene er med i ordningen Borettslagenes sikringsordning som forsikrer mot tap av felleskostnader.

LABO er i dag forretningsfører for totalt 201 selskap, borettslag, sameier, stiftelser og noen utbyggings- og tomteselskap. Av disse er 132 tilknyttede borettslag, 14 borettslag etablert av andre enn LABO, 41 eierseksjonsameier, 4 boligstiftelser og 11 andre selskap.

- KJENTFOLK -

Gry

Lars Erik

Heidi

Ruth Iren

Aleksander

VI ER DIN LOKALE BOLIGMEGLER!

Skal du selge boligen din? Da er det viktig
å kjenne nærområdet - **det går vi!**

Med v r solide lokalkunnskap og erfaring
har vi de beste forutsetninger for   finne
den rette k peren til din bolig.

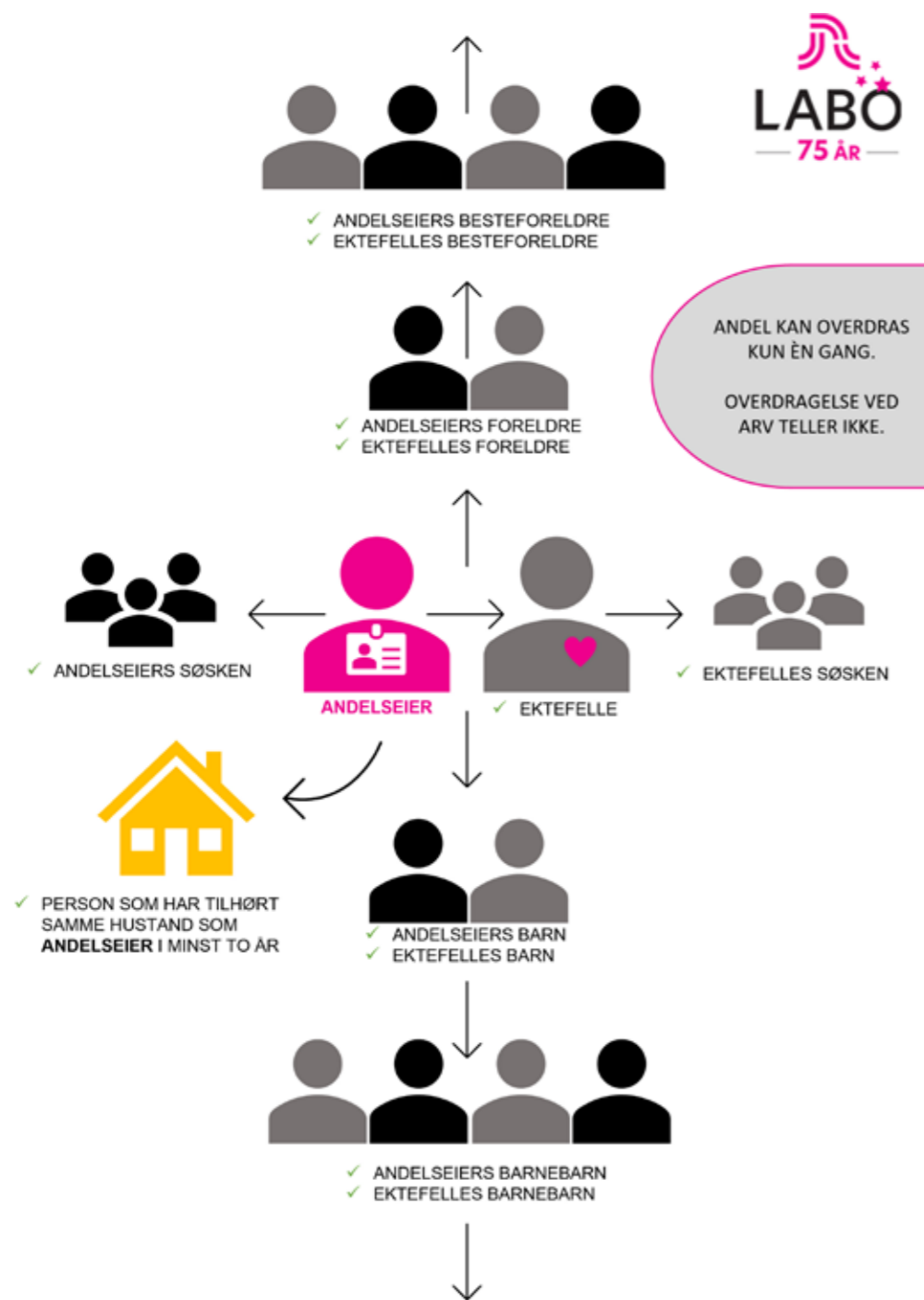
Er du LABO-medlem gir vi deg halv
pris på tilretteleggingsgebyr.

Velkommen til oss for en
hyggelig boligprat!

aktiv.

Prinsegata 2, 3251 Larvik
T: 33 13 85 00 \ E: larvik@aktiv.no \ www.aktiv.no

Medlemskap i LABO kan overføres til, eller byttes med familiemedlemmer. Kanskje kan ansienniteten du har spart opp utgjøre den store forskjellen i boligjakten for en du er glad i?

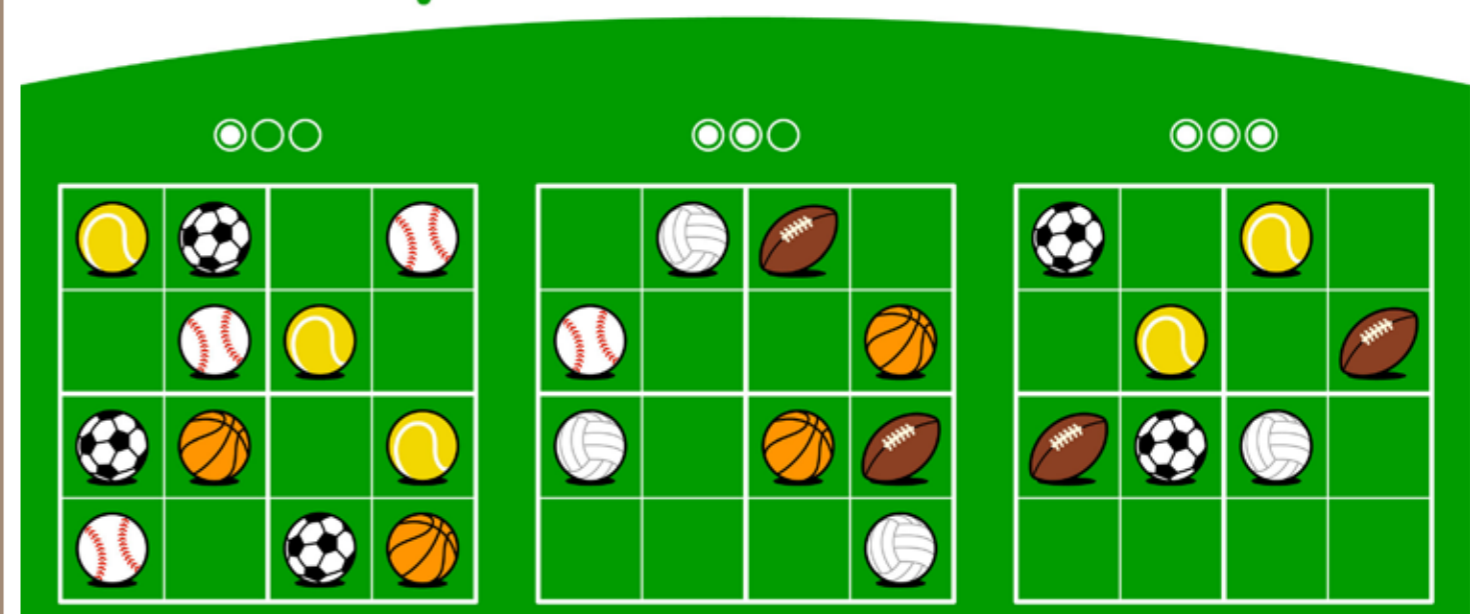
Et medlemskap kan kun overføres en gang. Dersom det er dødsbo, så teller ikke dette som overføring. Da kaller vi det arv av medlemskap. Overførings skjema må likevel fylles ut. Skjema finner du på LABOs hjemmesider www.labo.no

Morosider

DE SMÅ MUSENE ER SULTNE - HJELP DE Å FINNE FREM TIL OSTEN!

Sports Sudoku

LATTERLIG :D

FASIT

- Læreren: Hvor ligger Liverpool?
Eleven svarer kjapt: På tredje plass i Premier League.
- Mor: – Hvor er karakterboka di?
Per: – Jeg lånte den bort til Ole.
Mor: – Hvorfor det?
Per: – Han skulle skremme foreldrene sine.
- Det var en pasient som skulle opereres.
Da han våknet, sa han til doktoren:
– Det føles som om jeg har fått en hammer i hodet.
– Ja, vi gikk tom for narkose.
- To snegler holdt på å krysse en stille landevei. Plutselig roper den ene:
– Skyndt deg! Løp! Det kommer en buss om fire timer...

Hva kan du spare på medlemskapet ditt?

HUSK! Bonus får du i tillegg til rabatter og gjelder for alle kjøp, også tilbud og kampanjer. For å få bonus må du ha aktivert medlemskortet ditt, og bruke medlemskortet eller registrert bankkortet ditt ved kjøp.

MEDLEMSFORDEL

5 % bonus på dekk.
Dekshotell kr 750,- (NB! ikke bonus på dekkhotell)

Forbruksmateriell - 25%
Rabattert timespris: 640,-
5 % bonus

20 % rabatt
5 % bonus

Medlemspriser på hotell

Medlemspriser
5 % bonus

15% rabatt på Bølgens egne forestillinger. Rabatt på kino hver torsdag og rabatt på forestillinger i regi av Riksteateret.

Medlemspriser. Ingen forskuddsbetaling, ingen skjulte påslag eller bindinger

10 % rabatt
5 % bonus

(Nettbutikk for inspirasjon, ingen rabatt og bonus på netthandel)

Medlemspris per time kr 1620,- inkl. mva
5 % bonus

2% bonus og gode medlemspriser

Elveveien 130, Larvik,
tlf.: 33 11 50 70,
dekkspesialisten.no

Tlf.: 930 64 850
Vakttelefon: 980 29 999

Elveveien 135, Larvik
Tlf.: 33 19 96 10

LABO.fordelerform medlemmer.no
Tlf.: 03712

BI-Reiser v/Bjørn Inge Nordland,
tlf.: 992 18 112 eller
Sør-Vest reiser tlf.: 51 82 02 10.

Sanden 2, 3264 Larvik
bolgenkulturhus.no

polarkraft.no
Tlf.: 02006
kunde@polar.no

Løkka 6, Tlf.: 33 13 49 70
Bohus.no

Tlf.: 21 41 67 67
legalis.no

LABO.fordelerform medlemmer.no

modena.no

Alltidrenbil.no
Ha kortnr. klart

Larvik: Lågaveien 6, Larvik
Tlf: 33 13 23 00
Stavern: Terneveien 2, Stavern
Tlf: 33 13 99 66

Nansetgata 89, tlf.: 33 18 30 15
sommerfeltelektro.no

thonhotels.no

Torget 4, 3256 Larvik 1
closeup.no, tlf.: 975 38 000

avarnsecurity.no

Buggesgate 3
Tlf.: 96 00 99 50

Fordelerform medlemmer.no
Tlf. 02658

Tilbords.no

Fordelerform medlemmer.no

NETTBUTIKKER

Babyshop.no
Bubbleroom
Forskerfabrikken

Fordelerform medlemmer.no
Fordelerform medlemmer.no
Fordelerform medlemmer.no

MEDLEMSFORDEL

10 % rabatt
5 % bonus

Abonnement:
Medlemspris 299,- pr mnd

15 % rabatt på maling,
25 % rabatt på trevare
2 % bonus

15 % rabatt på el-materiell
kr 100,- i rabatt på timeprisen
5 % bonus.

12 % rabatt på ordinær pris

5% bonus på alt.
Medlemskampanjer.

5 % bonus
Medlemspris 379,- pr mnd.
10 % rabatt på tilleggskomponenter.

Luxaflex solskjerming 20% rabatt
og 5% bonus
Metervare gardin 20% rabatt
og 5% bonus
Øvrige varer 5%

10 % rabatt, 5 % bonus

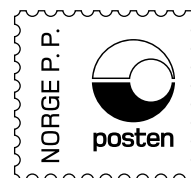
5 % bonus

5 % bonus

4 % bonus ved bestilling via Min side
4 % bonus ved bestilling via Min side
6 % bonus ved bestilling via Min side

Last ned appen vår. Du får oversikt over dine medlemsfordeler og har medlemsbeviset lett tilgjengelig.

Returadresse:
Larvik Boligbyggelag
pb. 263, Prinsegata 4
3251 LARVIK

MEDLEMSFORDELER HOS BYGGMAKKER LARVIK HJELP OG RABATTER DET FIKSER VI!

**SOM MEDLEM FÅR DU:
OPPTIL 15% RABATT
PÅ MALING OG
2% BONUS
PÅ ALLE KJØP***

Vi hjelper deg fra A til Å i byggeprosjektet ditt! Du får faste lave priser, gode rabatter, solid fagkunnskap, komplett vareutvalg og topp service med på kjøpet.

Det er ikke alltid like lett å vite hva du trenger av kunnskap, verktøy og materialer når du har et byggeprosjekt, og hva du må tenke på før du setter i gang. Hos Carlsen Fritzøe blir du tatt godt vare på av dyktige fagfolk som gir deg all hjelp du trenger, og som alltid har en GOD DEAL på lur til deg og prosjektet ditt.

Du får også tjenester som lån av tilhenger, hjemtransport, materialberegning og tilkapping. I tillegg kjenner vi de dyktigste håndverkerne der du bor, og vi formidler mer enn gjerne kontakt.

Vi hjelper deg uansett hvor du er og tilbyr gode priser på hjemtransport.

Registrer prosjektet ditt på carlsenfritzoe.no/byggepraten så tar vi kontakt eller kom innom oss!

BYGGMAKKER

LARVIK

Øya 6, 3262 Larvik
Tlf: 33 13 23 00 - 7-18 (9-15)

www.byggmakker.no

*Husk å vise frem medlemskortet for å få rabatt og bonus. Vi hjelper deg å aktivere fordelskortet. Medlemsrabatt gjelder ikke varer på tilbud eller til fast lavpris.